

دانشگاه تهران
دانشکده علوم اجتماعی و تعاون
مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی
بخش جامعه‌شناسی (مطالعات شهری)

مطالعه
سطح نگهداری سواد پس از ۳ سال ترك تحصیل
فارغ التحصیلان کلاسهای تعلیم سواد توأم با حرفه و کلاسهای پیکار با بیسوادى

جلد دوم

سیمین افقهی - کاظم ایزدی

نشریه شماره ۲

خرداد ماه ۱۳۵۳

این بررسی با همکاری آقا یان رحمان نوری

هیبت اله باقی — پرویزخواجه پور، حسین —

حسینی کازرونی و خانم مرضیه کمائی انجام گرفته از

همه آنها که با همکاری صمیمانه خود ما را در

انجام این مهم یاری کرده اند سپاسگزاریم •

همچنین از آقای رحمت اله جواهری پور که

ترسیم نمودارها را به عهده داشته و خانم

شهین صادقی که تایپ گزارش را متقبل شده اند

اظهار امتنان می نمائیم •

سیمین افقهی — کاظم یزدی

فهرست مطالب

—————

صفحه —————	عنوان —————
	فصل اول : کلیات
۱	مقدمه
۳	روش مطالعه
۵	جامعه مورد مطالعه
۸	سن
۱۰	وضع تاءمل
	فصل دوم : تحلیل نمرات امتحانی افراد مورد مطالعه
۱۳	مقدمه
۱۶	تحلیل نمرات امتحانی سالهای ۱۳۴۹ - ۱۳۵۲
۲۷	تحلیل نمرات امتحانی سالهای ۱۳۵۰ - ۱۳۵۲
۴۳	فصل سوم : اثرات آموزش در تحرك شغلی افراد مورد مطالعه
۵۵	فصل چهارم : نتیجه گیری
	فصل پنجم : ضماثم
۵۹	ضمیمه ۱: جداول
۸۱	ضمیمه ۲: سئوالات امتحانی سالهای ۵۲-۱۳۴۹ طرح وپیکار
۹۱	ضمیمه ۳: سئوالات امتحانی سالهای ۵۲-۱۳۵۰ طرح وپیکار
۱۰۰	ضمیمه ۴: پرسشنامه

فصل اول

هدف از این گزارش، بررسی سطح نگهداری سواد فارغ التحصیلان کلاسهای تعلیم سواد توام با حرفه و کلاسهای پیکار با بیسوادی پس از ۳ سال فراغ از تحصیل می باشد *

گزارش حاضر ادامه ای است بر گزارشهای گذشته که تعمقی بوده است در دو روش سواد آموزی کمیته ملی پیکار با بیسوادی متداول در ایران و روش آزمایشی تعلیم سواد توام با حرفه و نیز بررسی مسئله رجحان این دو روش نسبت به یکدیگر در جنبه های فردی و جمعی از جهات اقتصادی و اجتماعی *

هنگامیکه در سال ۱۹۶۲ یونسکو تصمیم گرفت روش تعلیم سواد توام با حرفه را بطور آزمایشی در چندین کشور (از جمله ایران) به مرحله اجرا گذارد انتظار می رفت که افراد لازم التعلیم از طریق این روش بتوانند از خواندن و نوشتن مطالب اکتسابی دیگر که طی دوره تعلیماتی خواهند آموخت برای بالا بردن سطح دانش و فکر خویش و اخذ معلومات و مهارتهائی که لازمه زندگی جمعی کنونی است کمک بگیرند *

آنها مدعی بودند که از طریق این روش بهتر می توان از نقشی که سواد در رشد اقتصادی و اجتماعی یک جامعه دارا می باشد استفاده کرد * زیرا لازمه تغییرات و تحولات عمیق و سریع اقتصادی و اجتماعی در یک جامعه، ایجاد تحول و تغییر در طرز فکر و شیوه عمل کرد افراد است چرا که پیشرفت جامعه ملازم با ایجاد یک سلسله تغییرات در نظام حاکم بر آن جامعه است و لازمه عوض کردن نظام سنتی

* فراگیری و نگهداری سواد - کاظم ایزدی سال ۱۳۵۰

سواد آموزی و اثرات اقتصادی و اجتماعی آن - کاظم ایزدی سال ۱۳۵۱

موجود در روستا تغییر در افکار مردم است در جهتی که راهبران به سوی زندگی بهتر و آسایش بیشتر باشد و اینکار تنها از طریق آموختن يك سلسله مهارت‌های عملی مثلاً شیوه^{*} بهتر بهره برداری از زمین برای کشاورزان میتواند تحقق یابد • این چیزی است که مورد توافق اکثر متخصصان امر تعلیم و تربیت می باشد •

به تجربه ثابت شده است که اگر در حین آموختن سواد به افراد، تعلیمات حرفه ای را هم با آن مترادف نمائیم یادگیری خیلی بیشتر و ساده تر امکان پذیر است زیرا در مقابل کلمات و لغات آموخته شده اکثراً "وسایل و ابزار مربوط به همان کلمات قرار دارند و فکر یونسکو مبنی بر اینکه " فراگیری سواد تابعی (تابع حرفه و شغل فرد) به مراتب سریعتر از موقعی است که هیچ رابطه ای بین تعلیمات و محیط اجتماعی فرد وجود نداشته باشد^{*} " از طریق این روش و همچنین مدد گرفتن از نوع فعالیت افراد در امر یادگیری شاید بیشتر بتواند هدف مورد نظر را تحقق بخشد •

بمنظور تحقق بخشیدن به فرضیه های یونسکو این روش در ایران بطور آزمایشی مورد اجرا گذارده شد و اولین دسته سواد آموزان تعلیم دیده در سال تحصیلی ۱۳۴۸-۴۹ فارغ التحصیل شدند (افرادى که در این بررسی مورد مطالعه قرار گرفته اند) • بدین سبب مقر گشت تا از کسانی که در اردیبهشت یا خرداد ماه ۱۳۴۹ از برنامه^{*} کشاورزی عمومی کلاسها، تعلیم سواد توأم با حرفه و یا کلاسهای بیکار با بیسوادى فارغ التحصیل شده اند، آزمونی مشترك بعمل آید^{**} و نتایج امتحانات این دو گروه سنجیده شود و با در نظر گرفتن بررسیها، دیگر معلوم شد که با آنده اقتصادی و اجتماعی کدام يك از دو روش سواد آموزی مرسوم بیشتر و بهتر بوده است • در واقع برای جایگزین نمودن یکی از دو روش فوق به جای دیگری لازم بود که محقق شود نو آموزان کدام يك از کلاسها دروس را بهتر فرا گرفته و در زندگی روز مره

* سواد عامل رشد اقتصادی و اجتماعی

** چون دو گروه مذکور از نظر مکان زندگی و خصوصیات محیط جغرافیائی شرایط یکسانی را دارا می بودند امکان بررسی و مقایسه بهتر و به حقیقت نزدیکتر بود •

به نحو بارزتری از آموخته ها استفاده کرد، اند .

بدین منظور تحقیقی در د و نوبت مختلف انجام شد و از فارغ التحصیلان هرد و گروه یکبار در اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۰ و یکبار نیز در اردیبهشت ماه ۱۳۵۲ آزمونی بعمل آمد . سئوالات و نحوه برگزاری امتحان در سال ۱۳۵۰ که هدف آن بیشتر سنجش برتری یکی از د و روش از لحاظ سطح فراگیری و نگهداری سواد بود برای هر د و گروه مورد بررسی یکسان بود ولی در سال ۱۳۵۲ بیشتر هم م تاکید بر روی - نگهداری سواد فارغ التحصیلان هریک از این مراکز آموزشی پس از ۲ یا ۳ سال بود بهمین دلیل در این مورد از همان مطالب و سئوالات امتحانات اردیبهشت یا خرداد ماه ۱۳۴۹ نوبت سوم دوره دوم کمیته ملی پیکار با بیسوادی (۵ فرم) و یادوره سوم برنامه کشاورزی عمومی طرح تعلیم سواد توام با حرفه و ی سئوالات امتحانات اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ (برای مطالعه سطح نگهداری سواد در عرض ۲ سال) استفاده شد تا بتوان استنباط نمود که آیا فارغ التحصیلان کلاسهای تعلیم سواد توام با حرفه و یا پیکار با بیسوادی به همان سئوالاتی که در سال ۱۳۴۹ پاسخ صحیح گفته و بانمره قبولی فارغ التحصیل شده اند و یادرسال ۱۳۵۰ جواب درست دادند تاچه حد آشنائی دارند و آیا سطح دانش آنها در اثر مطالعه و تمرین افزایش یافته است یا به عکس در اثر کاربردن آموخته های فرد کاهش پیدا کرده است و در نهایت ، سطح نگهداری سواد کدام یگ از این د و گروه بالاتر و فراموشی آموخته ها در عرض ۲ یا ۳ سال کمتر است و این سواد چه اثری در زندگی ، اقتصادی و اجتماعی فرد سواد آموخته و خانواده او داشته است و یا چه انتظاری از این آموخته ها میتوان داشت .

روش مطالعه

برای تحقق بخشیدن به هدف فوق قراربراین شد که از فارغ التحصیلان اردیبهشت یا خرداد ماه سال ۱۳۴۹ تعلیم سواد توام با حرفه (۱۹۸ نفر) و پیکار با بیسوادی (۲۰۰ نفر) امتحانی از مواد خواندن ، نوشتن و حساب کردن بعمل آوریم .

از عده فوق الذکر در اردیبهشت ماه ۱۳۵۲ فقط توانستیم ۲۰۸ نفر (۱۰۳ نفر فارغ التحصیل تعلیم سواد تواءم با حرفه و ۱۰۵ نفر فارغ التحصیل پیکار با بیسوادی) را برای اجرای منظور فوق جمع آوری نمائیم. زیرا یافتن کلیه افراد حائز شرایط بعد از گذشت ۳ سال امکان پذیر نبود و نتوانستیم کلیه آنها را جمع آوری کنیم. عده ای از افراد بعلت مهاجرت و یا سربازی درده نبودند و عده ای از آنها یکده درده ساکن بودند و اینها را نیز شاید بتوان گفت بعلت ترس از امتحان و یا بعلت دیگر بهر حال در روز موعود در جلسه حاضر نشدند بنا بر این هم ما مضروف شد به امتحان کردن از افراد حاضر (۲۰۸ نفر) که خود تمایل به شرکت در جلسه امتحان را داشتند و با ما با مراجعه به منازل آنها و اصرار و تاءکید توانستیم آنها را به جلسه امتحان که درده خودشان تشکیل شده بود بیاوریم.

امتحانات خواندن - دیکته - ریاضیات ساده که سئوالات آن عیناً همان سئوالاتی بود که در سال ۱۳۴۹ از طرف هریک از این دو مرکز آموزشی و در سال ۱۳۵۰ (بوسیله گروه پرسشگران مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی) برای این دسته از فارغ التحصیلان طرح شده بود، در حدود ۲ ساعت به طول انجامید.

سپس پرسشنامه ای در ۷ صفحه شامل خصوصیات اقتصادی و اجتماعی سواد آموز از طریق مصاحبه با مدد گرفتن از پرسشگران محلی که با اصطلاحات و اوضاع محلی آشنائی داشتند تکمیل گردید.

در اینجا لازم به یاد آوری است که در بررسی سال ۱۳۵۰ چهارده به عنوان حوزه امتحانی تعیین گردید و از فارغ التحصیلان کلاسهای تعلیم سواد تواءم با حرفه و کلاسهای پیکار با بیسوادی در این چهار حوزه با در نظر گرفتن محل سکونت آنها امتحان بعمل آوردیم. عواملی چند از قبیل دوری راه یا اختلافات محلی یا طولانی بودن مدت امتحان موجب شد که عده قابل ملاحظه ای از افراد حائز شرایط از شرکت در جلسه امتحان امتناع ورزیدند و شاید کسانی بجای افراد حائز شرایط امتحان داده باشند. این عوامل احتمالاً باعث کم کردن دقت در آزمایش اول گردید.

ولی در سال ۱۳۵۲ برای جلوگیری از تکرار اشتباهاتی این چنین وبخاطر انجام دقیقتر کار همراه گروه پرسشگران محلی هر شب به دمی خاص رفته و با داشتن اسامی فارغ التحصیلان سال ۴۸-۴۹ و با کمک کد خدا و معلم یا معلمین ده مورد نظر توانستیم حتی الا مکان فارغ التحصیلان حائز شرایط را برای امتحان جمع آوری نموده و در شرایط محیطی آشنا از آنها آزمون بعمل آوریم.

توزیع افراد مورد مطالعه بر حسب وضع ادامه تحصیل ونوع برنامه آموزشی*

وضع ادامه تحصیل	برنامه	طرح		پیکار	
		درصد	عده	درصد	عده
ادامه می دهند		۱۱	۱۱	۲۲	۲۱
ادامه نمی دهند		۸۹	۹۲	۸۳	۷۹
جمع		۱۰۰	۱۰۳	۱۰۰	۱۰۵

جامعه مورد مطالعه

بخش فلاورجان اصفهان تنها منطقه روستائی ایران است که از طرف مجریان طرح تعلیم سواد توأمها حرفه برای اجرای این طرح آزمایشی انتخاب گردیده و اولین دسته از سواد آموزان دوره ۶-م برنامه کشاورزی عمومی روستاهای این منطقه در سال تحصیلی ۴۸-۴۹ ۱۳۴۸ فارغ التحصیل شده اند. کمیته ملی پیکار بایسواد نیز در این منطقه فعالیت داشته و متجاوز از ۲۰۰ نفر از سواد آموزان نوبت سوم دوره دوم کلاسهای این مرکز آموزشی تقریباً همزمان با سواد آموزان کلاسهای برنامه کشاورزی عمومی طرح (۴۸-۴۹) فارغ التحصیل شده اند.

* برای سهولت بیشتر فارغ التحصیلان تعلیم سواد توأم با حرفه را " طرح " و فارغ التحصیلان نیمه ملی پیکار بایسواد را " پیکار " می نامیم.

از این جهت سواد آموختگان این منطقه روستائی که در شرایط محیطی ، اقتصادی و اجتماعی کم و بیش یکسان قرار دارند مناسبترین افراد برای بررسی اثرات هر یک از این دو روش آموزشی و مقایسه آن دو از جنبه های مختلف می باشند . مطالعه وضع فارغ التحصیلان کلاسهای پیکار و کلاسهای طرح ساکن در ۱۶ ده از بخش فلاورجان* بما امکان می دهد تا ضمن بررسی سطح نگهداری سواد در بین این دو گروه و تغییراتی که در عرض این ۳ سال در وضع آنها حاصل شده بتوانیم اثرات مثبت و یا منفی این دو روش سواد آموزی را برای فرد و جامعه ، با هم مقایسه کنیم . جدول زیر وضع گروههای مختلف مورد بررسی را از نظر شغل و نوع برنامه مورد تعلیم و وضع ادامه تحصیل آنان را در اردیبهشت ۱۳۵۲ نشان میدهد .

برنامه شغل	طرح		پیکار	
	ادامه تحصیل		ادامه تحصیل	
	مید همد	نمید همد	مید همد	نمید همد
	عدده	درصد	عدده	درصد
کشاورز	۸	۷۳	۱۷	۷۷
کارگر	۳	۲۷	۵	۲۳
جمع	۱۱	۱۰۰	۲۲	۱۰۰

هر کدام از گروههای نامبرده از دو دسته افراد تشکیل شده است يك دسته که در هنگام بررسی کماکان به تحصیل ادامه می دادند و دسته دوم که ادامه تحصیل نداده اند و معلومات آنان احتمالاً در همان سطحی است که از طریق کلاسهای

* برای ملاحظه نام دهات به گزارش فراگیری و نگهداری سواد صفحه ۱۰ مراجعه شود .

تعلیم سواد توأم با حرفه یا پیکار با بیسوادی کسب کرده اند * لازم به یادآوری است که در بین کسانی که هنگام بررسی مشغول ادامه تحصیل بوده اند افرادی وجود داشتند که در فاصله سالهای ۵۲ - ۱۳۴۹ ترک تحصیل داشته و سپس به تحصیل خود ادامه داده اند و همچنین در بین کسانی که هنگام این بررسی جزو ترک تحصیل کردگان منظور شده اند افرادی وجود دارند که بعد از فراغ از تحصیل به ادامه تحصیل مبادرت ورزیده اند ولی این ادامه تحصیل تا اردیبهشت سال ۱۳۵۲ (زمان بررسی) ادامه نیافته * بدیهی است هنگام تفسیر نمرات درسی حتی المقدور هر کدام از این گروهها به تنهایی بررسی خواهند شد * در خاتمه باید گفت که در هنگام آزمون برخی از شرکت کنندگان در امتحان بعللی از شرکت در پاره ای از امتحانات مخصوصاً خواندن و همچنین تکمیل پرسشنامه خودداری کردند * از آنجا که افراد مورد مطالعه را کسانی تشکیل میدهند که در کلیه امتحانات (خواندن - دیکته - حساب) شرکت نموده و پرسشنامه مورد نظر را تکمیل کرده باشند و برای آنکه افراد مورد بررسی ما دارای وضع مشابهی باشند تا سنجش اطلاعات و معلومات آنها از هر نظر کامل و وافق باشد * لذا کسانی را که به عنوان رهگذر فقط در یک امتحان ما شرکت کرده با آنکه فارغ التحصیل سال ۱۳۴۹ (طرح و یا پیکار) بودند از جزو نمونه خود خارج نمودیم و بدین ترتیب از ۲۴۲ نفر کل - شرکت کنندگان تنها ۲۰۸ نفر که در کلیه امتحانات شرکت کرده بودند به عنوان نمونه اصلی انتخاب شدند *

در این قسمت وضع سن افراد مورد مطالعه را بررسی خواهیم کرد تا بدانهم افراد دو گروه تا چه اندازه از نظر سن همگن هستند در صورتیکه از این نظر تفاوت معنی داری بین آنها وجود دارد ، برای قضاوت صحیح ترکردن این تفاوت را در مقایسه هائی که صورت خواهد گرفت دخالت دهیم .

توزیع سن افراد مورد مطالعه
(درصد)

وضع ادامه تحصیل			طرح			سن
ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	جمع	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	جمع	
۰	۳	۳	—	—	—	۱۴ سال و کمتر
۵۶	۴۵	۱۱	۴۰	۳۶	۴	۱۵—۱۹
۲۶	۲۰	۶	۲۵	۲۲	۳	۲۰—۲۴
۵	۵	—	۱۴	۱۲	۲	۲۵—۲۹
۳	۲	۱	۸	۸	۱	۳۰—۳۴
۴	۴	—	۵	۵	—	۳۵—۳۹
۱	۱	—	۸	۶	۱	۴۰ سال و بیشتر
۱۰۰	۷۹	۲۱	۱۰۰	۸۹	۱۱	جمع درصد
۱۹	۲۰	۱۸	۲۴	۲۴	۲۴	میانگین سن

بطوریکه میانگین سن افراد نشان میدهد (و در تحقیقات گذشته هم دیدیم) فارغ التحصیلان پیکار با بیسوادى جوانتر از فارغ التحصیلان سواد توام با حرفه می باشند (۱۹ سال پیکار و ۲۴ سال طرح او همچنین در گروههای فرعی که وضع ادامه تحصیل سواد - آموزان مورد بررسی قرار گیرد میانگین سن کسانی که در پیکار ادامه می دهند نشان دهنده جوانتر بودن افراد این گروه نسبت به سایر گروهها می باشد ($\bar{X} = 18/2$) علت این مسئله را شاید بتوان در نحوه ثبت نام از شاگردان پی جوئی کرد . *

* رجوع کنید به مقایسه فراگیری و نگهداری سواد ص ۳۱

از طرف دیگر میانگین سن فارغ التحصیلان در رابطه با شغل آنها نشان می‌دهد که کشاورزان فارغ التحصیلان کلاسهای پیکار با بیسواد ی جوانتر از فارغ التحصیلان کلاسهای طرح می‌باشند (۱۸/۶ سال در برابر ۲۴/۴) ولی بین کارگران دو گروه از لحاظ سنی اختلاف چندانی وجود ندارد (۲۲ سال در برابر ۲۳/۹) با این تفاوت که کارگران هردو گروه میانگین سنی بالاتری را در مقایسه با کشاورزان دارا هستند و جوانی کشاورزان بطور محسوس مشخص است (۲۱ سال برای کشاورزان و ۲۳ سال برای کارگران) •

علت جوانی کشاورزان در مقایسه با کارگران را می‌توان در ساعات کار این دو دسته جستجو کرد زیرا کشاورزان مسن‌تر به علت اشتغال بیشتر به کار کشاورزی (گاهی ساعت کار آنها در روز به بیشتر از ۱۴ ساعت نیز می‌رسد) وقت کمتری برای تحصیل داشته و بدین جهت بیشتر فرزندان آنها — که کارکن خانوادگی هستند و یا کارگران کشاورز که وقت کار کردن آنها تا حدودی نیز مشخص است (تقریباً ۸ الی ۹ ساعت در روز) در کلاسها شرکت کرده اند حال آنکه کارگران با ۸ ساعت کار در روز وقت بیشتری برای تحصیل دارا هستند و بدین جهت هم تعداد افراد کارگر شرکت کننده در کلاسها بیشتر شده و هم میانگین سن آنها نسبت بالاتری را در مقایسه با کشاورزان نشان می‌دهد •

با اینکه بر طبق آئین نامه کمیته ملی پیکار با بیسواد ی محدودیت سنی برای ثبت نام وجود نداشته و کلیه افراد علاقمند می‌توانسته اند در این کلاسها شرکت نمایند ارقام نشان می‌دهد که تجمع شرکت کنندگان بیشتر بین سنین ۲۴ — ۱۸ بوده و بیشترین افراد در این گروه سنی جای گرفته اند •

بر طبق نظر متخصصین امر این گروه سنی بهترین افراد را از لحاظ سرمایه گذاری و بازده اقتصادی آن تشکیل می‌دهد زیرا در این سنین افراد هم کمی تجربه کار داشته و هم برای یادگیری مسائل آمادگی بیشتری دارند • بنابراین اگر برنامه ریزی بطور صحیح صورت گرفته باشد میتوان کشاورزان واقع در این سنین را برای آنچه که مورد نظر برنامه ریزان است آماده ساخت تا با یاری گرفتن از آموخته های

صحيح هم روشهای استفاده در بهبود کشاورزی تکامل و رونق يابد و هم بازده محصولات کشاورزی بالا رفته و کشاورزان با وقت کمتر محصولات مرغوبتر و بیشتری را به بازار عرضه نمایند .

سن افراد مورد مطالعه در رابطه با شغل آنها (درصد)

شغل سن		طرح						پیکار					
		ادامه		ادامه		جمع		ادامه		ادامه		جمع	
		میدمند	کارگر	میدمند	کارگر	کشاورز	کارگر	میدمند	کارگر	میدمند	کارگر	کشاورز	کارگر
۱۴ سال و کمتر		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	۹	—
۱۵—۱۹		۵۰	—	۴۶	۳۶	۴۷	۳۴	۶۴	۲۰	۶۶	۴۵	۶۶	۴۲
۲۰—۲۴		۱۳	۶۷	۲۳	۲۶	۲۱	۲۸	۱۸	۶۰	۱۹	۳۳	۱۹	۳۷
۲۵—۲۹		۲۵	—	۱۰	۱۷	۱۳	۱۶	—	—	۲	۱۱	۲	۹
۳۰—۳۴		—	۳۳	۳	۱۳	۲	۱۴	—	۲۰	۲	۳	۲	۵
۳۵—۳۹		—	—	۸	۴	۶	۴	—	—	۲	۸	۱	۷
۴۰ سال و بیشتر		۱۲	—	۱۰	۴	۱۱	۴	—	—	۲	—	۱	—
جمع		۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

کارگران $\bar{x} = ۲۲$

کارگران $\bar{x} = ۲۳/۹$

کشاورزان $\bar{x} = ۱۸/۶$

کشاورزان $\bar{x} = ۲۴/۴$

میانگین سن

وضع تامل :

بهین دو گروه فارغ التحصیلان پیکار با بهسودی و سواد توأم با حرفه عده بیشتری از گروه دوم متاهلند ، (۲۵ درصد در مقابل ۵۱ درصد) . علت این اختلاف

فصل دوم

تحليل نمرات امتحانی افراد
مورد مطالعه

را میتوان در کبر سن فارغ التحصیلان کلاسهای سواد توأم با حرفه دانست همانطور که در قسمت مربوط به سنج گفته شد فارغ التحصیلان بیکار جوانتر از گروه دیگر هستند بمبنی نسبت نیز عده * مجردین در این گروه بیشتر است (۷۵ درصد در مقابل ۴۹ درصد) طبیعتاً به همان نسبت نیز کمعده مجردین فارغ التحصیل بیکار بایمسواد و بیشتر است متوسط تعداد فرزندان آنها هم از دسته دیگر کمتر است و در دو گروه فرعی ، کسانی که ادامه تحصیل میدهند در مقایسه با کسانی که ترک تحصیل کرده اند تعداداً " دارای فرزندان بیشتری هستند و زیاده از گروه ادامه تحصیل دهندگان عده * متأهلین کم است و تعدادی در متوسط عده * فرزندان بیشتر در حالت دارد مثلاً " در گروه بیکار که ادامه تحصیل میدهند متوسط تعداد فرزندان ۳ می باشد بعلا این که در این گروه فقط یک متأهل با ۳ فرزند وجود داشته است .

وضع تأهل افراد مورد مطالعه (درصد)

وضع تأهل	طرح			بیکار		
	ادامه می دهند	ادامه نمی دهند	جمع	ادامه می دهند	ادامه نمی دهند	جمع
مجرد	۵۴	۴۸	۴۹	۸۶	۷۲	۷۵
متأهل	۴۶	۵۲	۵۱	۱۴	۲۸	۲۵
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
متوسط تعداد فرزندان	۴/۵	۳/۰	۳/۲	۳/۰	۲/۱	۲/۲

حال اگر وضع فعلی تأهل افراد مورد مطالعه را با وضع تأهل آنان در بررسی ۲ سال پیش (۱۳۵۰) مقایسه کنیم درمی یابیم که عده * متأهلین از ۳ سال پیش تاکنون * در

* رجوع کنید به مقایسه فراگیری و نگهداری سواد ص ۱۵ جدول ۳

مورد فارغ التحصیلان طرح از ۲۰ درصد به ۵۱ درصد و در مورد فارغ التحصیلان پیکار از ۹ درصد به ۲۵ درصد افزایش یافته که با دقت در درصد ها میتوان استنباط نمود که این افزایش ازدواج و برابر نیز کمی بیشتر شده است ، امروزه که با توجه به زودرسی سن ازدواج دردها و آسان بودن شرایط ازدواج و نداشتن تفریحات کافی برای پر کردن وقت روزانه و همچنین ازدیاد سن افراد پس از گذشت ۲ سال تا اندازه ای منطقی بنظر می رسد.

مقدمه

مقدمتاً یادآوری می‌شود که افراد مورد مطالعه ما فارغ التحصیلان اردیبهشت یا خرداد ماه ۱۳۴۹ برنامه کشاورزی عمومی طرح تعلیم سواد توام با حرفه و فارغ التحصیلان همان تاریخ کلاسهای پیکار با بیسوادی ساکن در ۱۶ ده از بخش فلاورجان استان اصفهان تشکیل می‌دهند. این افراد خود به دودسته اصلی به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

الف - اردیبهشت یا خرداد ماه ۱۳۴۹ کلاسهای پیکار با بیسوادی یا تعلیم سواد توام با حرفه که نتوانستند و یا خواستند در امتحانات اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ که بمنظور مطالعه سطح فراگیری فارغ التحصیلان این دو مرکز آموزشی صورت گرفته بود شرکت کنند فقط نتایج امتحانات خواندن - دیکته و حساب آنها در سالیهای ۱۳۴۹ و ۱۳۵۰ در دست است.

برای این دسته فقط نگهداری سواد هریک از فارغ التحصیلان طرح پس از ۳ سال از طریق مقایسه نمرات آنها در مواد خواندن - دیکته و حساب و نگهداری سواد فارغ التحصیلان پیکار در دیکته و حساب در سال ۴۹ و ۵۰ مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

مقایسه نمرات فارغ التحصیلان طرح با فارغ التحصیلان پیکار باعث یکسان نبودن مواد امتحانی این دو مرکز آموزشی و روشن نبودن منای رضایت و ملاک قضاوت معلمین پیکار در مورد خواندن منطقی بنظر می‌رسد و فقط با مقایسه تفاوت میانگین نمرات دیکته و حساب هریک از این دودسته فارغ التحصیل در دو مقطع زمانی میتوان بیان کرد که فارغ التحصیلان کدام یک از این دو مرکز آموزشی از نظر سواد افت بیشتری داشته اند و سطح نگهداری سواد فارغ التحصیلان کدام مرکز بالاتر است.

* چون در سال ۱۳۴۹ امتحان خواندن بطور شفاهی انجام شده و ملاک نمره دادن - مشخص نیست بنابراین از بررسی نمرات خواندن این دسته صرف نظر می‌کنیم.

وضع ادامه تحصیل این افراد (از سال ۴۹ تا ۵۲) مبین این است که عده کمی از آنها مشغول ادامه تحصیل می باشند (یک نفر از فارغ التحصیلان طرح و ۷ نفر از فارغ التحصیلان پیکار) و بقیه - یعنی ۲۴ نفر از فارغ التحصیلان طرح و ۳۹ نفر از فارغ التحصیلان پیکار - ادامه تحصیل نمی دهند. از چگونگی وضع ادامه تحصیل افراد مذکور در عرض این سه سال اطلاع درستی در دست نیست و نمیدانیم که آیا آنها از سال ۱۳۴۹ ترك تحصیل کرده و دیگر ادامه تحصیل نداده اند و قاعدتاً سواد آنها منحصر به آنچه که در کلاسهای دوره اول و دوم - پیکار با بسوادی و یا کلاسهای دوره اول و دوم سوم برنامه کشاورزی عمومی طرح تعلیم سواد توأم با حرفه فراگرفته اند می باشد یا آنکه مدتی نیز ادامه تحصیل داده و سپس ترك تحصیل کرده اند. بهر حال قدر مسلم آن است که فعلاً ادامه تحصیل نمیدهند.

ب - کسانی که فارغ التحصیل سال ۱۳۴۹ بودند و در امتحانات خواندن - دیکته و حساب اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ و ۱۳۵۲ نیز شرکت کرده اند.

سطح نگهداری سواد این دسته با مقایسه نمرات هر یک از فارغ التحصیلان در مواد خواندن - دیکته و حساب در طول زمان دو سال ۱۳۵۰ و ۱۳۵۲ سنجیده خواهد شد و چون امتحان مواد سه گانه فوق برای کلیه فارغ التحصیلان کلاسهای طرح و پیکار که در این دو امتحان شرکت کرده اند یکنواخت بوده بر این میتوان نمرات این دو گروه را در هر یک از مواد امتحانی و تفاوت سطح نمرات آنها را در عرض دو سال مورد مطالعه و مقایسه قرار داد.

همانطور که گفتیم ۶۸ نفر از فارغ التحصیلان طرح و ۴۳ نفر از فارغ التحصیلان پیکار که در این دسته قرار می گیرند هنگام بررسی ۱۳۵۲ ادامه تحصیل نمی دادند. نگاهی به وضع ادامه تحصیل این افراد در سال ۱۳۵۰ نیز مبین این است که ۵۹٪ از این فارغ التحصیلان برنامه کشاورزی عمومی طرح و ۴۳٪ از این دسته از فارغ التحصیلان کلاسهای پیکار در سال ۱۳۵۰ نیز ادامه تحصیل نمی دادند یعنی به احتمال قریب به یقین در سال ۱۳۴۹ پس از گذراندن امتحانات پایان

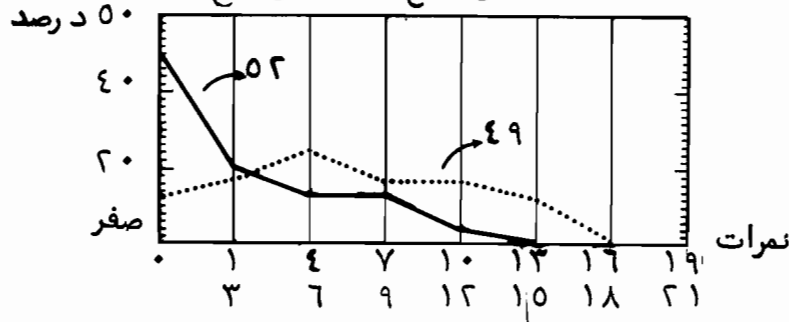
دورهٔ تحصیل را رها کرده و قاعدتاً سطح سواد این قبیل افراد منحصر است به آنچه که در کلاسهای پیکار یا کلاسهای طرح و یا از محیط اطراف خود فرا گرفته اند. بقیه آنها در سال ۱۳۵۰ مشغول ادامه تحصیل در کلاسهای پنجم و ششم ابتدائی بوده اند و قبل از اخذ تصدیق ششم ابتدائی یا بعد از آن ترك تحصیل کرده اند.

ناگفته نماند که در این بررسی تکیه ما بیشتر بر روی افرادی است که ادامهٔ تحصیل نمی دهند و نمرات عده ای که مشغول ادامهٔ تحصیل می باشند کمتر مورد بحث قرار می گیرد زیرا اولاً عدهٔ آنها بسیار کم است (فارغ التحصیلان طرح ۹ نفر، فارغ التحصیلان پیکار ۱۲ نفر) و امکان این مسئله که نتایج بهر حال تصادفی داشته باشد زیاد است بنابراین نمی توان در مورد نمرات این عدهٔ قلیل قضاوت کرد. ثانیاً مطالعهٔ سال ۱۳۵۰ و ۱۳۵۴ نشان می دهد که نزد يك به $\frac{3}{4}$ این عدهٔ قلیل چه در سال ۱۳۵۰ و چه در سال ۱۳۵۴ در کلاسهای پنجم و ششم ابتدائی و یا حتی کلاسهای سواد آموزی طرح تعلیم - سواد توأم با حرفه مشغول ادامه تحصیل بوده اند با توجه به اینکه هدف ما در اینجا بررسی سطح نگهداری سواد است که در کلاسهای تعلیم سواد توأم با حرفه یا پیکار آموخته اند، مقایسه نمرات این عده کم چیزی را در این مقوله برای ما روشن نمی کند.

تحلیل نمرات امتحانی سالهای ۱۳۴۹ و ۱۳۵۲

از تحلیل اجمالی نمرات ریاضیات ساده و دیکته این افراد بویژه آنهاییکه ادامه تحصیل نمیدهند برمی آید که بطور کلی افت سواد در درس ریاضیات ساده در عرض ۳ سال برخلاف انتظار نسبتاً زیاد است بنحویکه مثلاً میانگین نمرات ریاضیات ساده فارغ التحصیلان طرح از ۶/۱ به ۲/۴ (۳/۷ نمره) تنزل کرده است از طرف دیگر تعمقی در پراکندگی نمرات ریاضیات ساده و نمودارهای مربوط به نمرات این درس نشان دهنده این واقعیت است که با آنکه پراکندگی نمرات ریاضیات ساده قدری کمتر شده است، معهذا فراموشی در مطالب ریاضی نسبتاً زیاد است. زیرا در سال ۱۳۵۲، ۵۰ درصد (۱۲ نفر) از فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل نمیدهند نمره صفر و ۲۰ درصد نیز بین ۱ تا ۳ گرفتند و بهترین شاگرد این ماده امتحانی را با نمره ۱۰ (کمتر از نصف حد اکثر ممکن) گذرانیده حال آنکه فقط ۳ نفر (۱۲ درصد) از این افراد در امتحان اردیبهشت یا خرداد ماه سال ۱۳۴۹ نمره صفر و ۴ نفر (۱۷ درصد) بین ۱ تا ۳ گرفتند. یعنی در مجموع کمی بیش از ۲۹ درصد (در برابر ۷۰ درصد سال ۱۳۵۲) کمتر از ۴ گرفتند و نسبت آنهاییکه نمره بالاتر از ده گرفته بودند به ۲۹ میرسد*.

نمودار ۱۰. نمرات ریاضی فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل نمیدهند

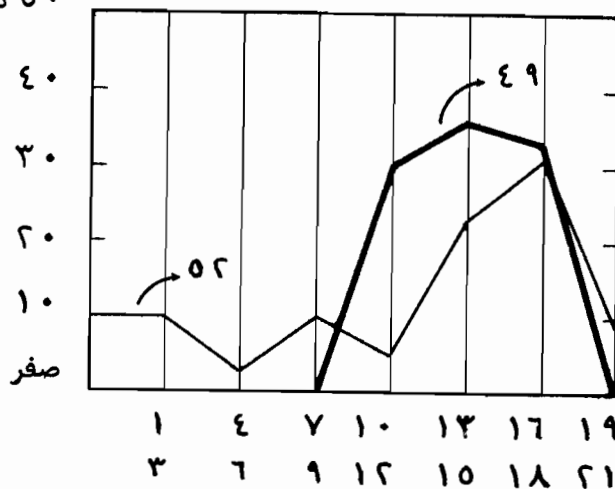
* در اینجا لازم به توضیح است که ملاک قبولی در طرح جمع نمره در مواد سه گانه (خواندن، دیکته و حساب) بوده است نه حد اقل نمره در هر درس. به همین دلیل حتی کسانی که در ریاضیات ساده نمره صفر گرفتند نیز فارغ التحصیل شناخته شدند برعکس فارغ التحصیلان کمیته ملی پیکار با بیسوادی که ملاک قبولی آنها حد اقل نمره قبولی در هر درس می باشد.

و اما در مورد نمرات ریاضیات ساده فارغ التحصیلان پیکار که ادامه تحصیل نمودند وضع کمی فرق می‌کند. در امتحانات سال ۱۳۴۹ تقریباً $\frac{1}{3}$ از افراد ($\frac{13}{39}$) بین ۱۰ تا ۱۲ نمره و بقیه بیشتر از ۱۲ نمره گرفتند در صورتیکه در سال ۱۳۵۲ چهار نفر از این افراد نمره صفر و ۵۴ درصد (۲۱ نفر) نمره کمتر از ۱۰ گرفتند. پراکندگی نمرات این دسته نیز (تقریباً) دوبرابر شده است. در نتیجه ملاحظه می‌گردد که در اینجا نیز اضاغت سواد خیلی زیاد است و اگر این سیر نزولی بهمین وضع ادامه یابد انتظار می‌رود که حتی کمتر از ۳ سال دیگر یعنی تا سال ۱۳۵۵ تقریباً تمام مطالب ریاضی را که تا سال ۱۳۴۹ یاد گرفته بودند فراموش کرده و در زمره بیسوادان قرار گیرند. این افت یاد در نظر گرفتن سئوالات ریاضی و نمرات امتحانی، احتمالاً در اثر پائین بودن پا کافی نبودن سطح دانش آنها در مواد ریاضی و با عدم کارآئی مباحث مورد بحث در کلاسهای پیکار با بیسوادی در زندگی روزانه افراد موجود آمده است و به عبارت دیگر شرایط اقتصادی و اجتماعی سواد آموزان ایجاب نمی‌کرده است که از مطالب مورد بحث استفاده کرده و در اثر تکرار و بی جوئی سطح سواد خود را توسعه دهند.

بدیهی است این دسته از روستائیان محاسبات لازم ساده ریاضی را که امکان انجام میدهند منتهی بهمان شبهه قبل از با سواد شدن یعنی با کم گرفتن از دهان وانگشتان دست و یاره سنگ و جز آنها.

نمودار ۳. نمرات دیکته فارغ التحصیلان پیکار که ادامه تحصیل نمودند

۵۰ درصد

نمرات

در مورد نمرات دیکته وضع کمی فرق می‌کند، مقایسه نمرات مریک از این فارغ التحصیلان در دو امتحان (سال ۱۳۴۹ و ۱۳۵۲) و ملاحظه پراکندگیهای نمرات آنها نشان می‌دهد که افت سواد در دیکته بویژه برای فارغ التحصیلان پیکار کاملاً محسوس است ولی نه در حـد ریاضیات ساده. پراکندگی نمرات دیکته این دسته از فارغ التحصیلان پیکار تقریباً سه برابر (از ۲/۳ به ۶/۷) افزایش یافته است و میانگین نمرات نیز از ۱۴/۴ به ۱۲/۰ (۲/۴ نمره) تنزل کرده است.

در توجیه مطلب اخیر باید اضافه کرد که نمرات دیکته این ۳۹ نفر در سال ۱۳۴۹ بین ۱۰ و ۱۸ قرار داشت در صورتیکه در سال ۱۳۵۲ $\frac{1}{3}$ از این عده نمره کمتر از ده و ده درصد آنها نمره صفر گرفته اند. یعنی در حقیقت عده اخیر حتی يك کلمه از کلماتی را که تا سال ۱۳۴۹ یاد گرفته بودند بخاطر نداشته و بکلی آنها را فراموش کرده اند.

با در نظر گرفتن نمرات بقیه افراد و بالا بودن میزان پراکندگی میتوان حدس زد که عده قابل ملاحظه ای از این فارغ التحصیلان نیز همانند این ده درصد کلیه مطالبی را که فرا گرفته بودند فراموش خواهند کرد و در آینده نزدیکی در زمهره^{*} بیسوادان قرار می گیرند . امری که در اینجا نیز احتمالاً در اثر پائین بودن سطح سواد و یا همانطور که از متن دیکته برمی آید کاربرد نداشتن اکثر این دسته از کلمات در زندگی روزمره صورت گرفته است ، زیرا اگر سطح سواد روستائی بزرگسال در حدی باشد که بتواند متن ساده ای را بخواند و بفهمد و بنویسد لا اقل خود را موظف می داند نامه های مربوط به خود و سایر روستائیان بیسواد را که به او مراجعه می کنند بخواند و بنویسد بنابراین آن دسته از کلمات که کاربرد زیاد دارند و اغلب تکرار می شوند در ذهن او نقش بسته و در موقع لزوم بکار می آید . ولی اگر فرد کلماتی را که در حین تحصیل یاد گرفته در محاوره چندان بکار نبرد و یا در نامه هائیکه می نویسد ، روزنامه ها و کتابها و نامه هائیکه احتمالاً می خواند مورد استفاده قرار ندهد* با در نظر گرفتن اشتغال فکری روستائی بزرگسال نباید انتظار داشت که همه آن کلمات آموخته در کلاس را که بدرد زندگی او - خصوصاً زندگی اقتصادی - نمی خورد بخاطر داشته باشد و اگر سطح سواد او در حدی نباشد که بتواند بدون کمک مربی ، آن دسته از حوایجی را که بزبان مکتوب نیاز دارد رفع نماید و بدین وسیله سطح دانش خود را نیز توسعه دهد ، فراموشی کلماتیکه در امتحان دیکته ملاحظه گردید کاملاً منطقی جلوه می کند .

حال آنکه کلماتی که در متن دیکته فارغ التحصیلان طرح بکار رفته اغلب در سطحی بودند که حتی ضعیفترین شرکت کننده در امتحان نیز توانست ۲۰ کلمه آن را بطور صحیح بنویسد و همانطور که در متن دیکته (ضمیمه) ملاحظه می گردد اغلب کلمات در زندگی روزانه فرد کاربرد فراوان دارد ، بنابراین طبیعی است که در اثر

* دو جمله از متن دیکته نوبت سوم دوره دوم کلاسهای پیکار با بیسوادی در سال ۱۳۴۹ (از شماره ۲۵ و ۲۶) عدم کاربرد کلمات را در زندگی روستائی بخوبی توجیه می کند .
 " اگر ثروتمند باشی از دانش بشهرت می رسی " ، " انوشیروان وزیری دانشمند داشت که نام او هرگز مهر بود " .

تکرار آن کلمات ، فراموشی کمتر دست داده باشد ، و شاید به همین دلیل است که از روی نمرات دیکته این دسته از فارغ التحصیلان ، افت سواد به آن صورت که در نمرات فارغ التحصیلان پیکار وجود داشت ملاحظه نمی گردد و شاید احتمالاً آفتی هم وجود نداشته باشد . زیرا میانگین نمرات دیکته آنها در عرض این ۳ سال تقریباً ثابت مانده و فقط پراکندگی نمرات آنها کمی افزایش یافته است (از ۵/۷ به ۷/۱)

مقدار ۰۴ نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل نمیدهند

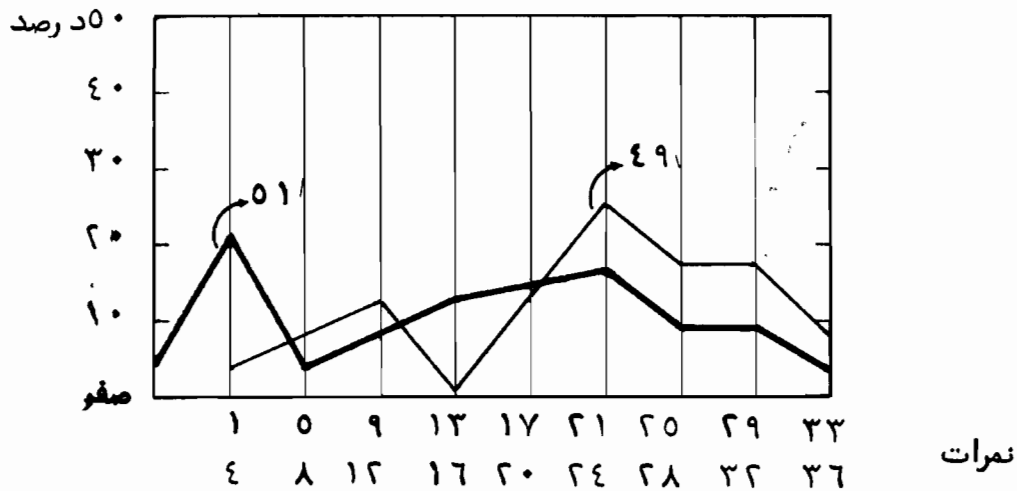

امری که اظهار نظر در مورد افت سواد فارغ التحصیلان طرح را مشکل می کند .

و اما در مورد خواندن : از آنجا که امتحان خواندن سواد آموزان کلاسهای پیکار در سال - ۱۳۴۹ بصورت شفاهی انجام شده و ملاک قضاوت معلم نیز معلوم نیست لذا مطالعه افت و سطح نگهداری آموخته ها در این ماده درسی امکان پذیر نیست .

در اینجا فقط سطح نگهداری سواد خواندن فارغ التحصیلان طرح که به صورت کتبی انجام شده بود با مقایسه نمرات آنان در امتحان يك نواخت سال ۱۳۴۹ و ۱۳۵۲ مورد تحلیل قرار می گیرد .

نمودار ۰۵ نمرات خواندن فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل نمی دهند

نمودار بالا نشان می دهد که سطح نمرات خواندن این دسته از افراد بطور قابل توجهی پائین آمده بدحوکه میانگین کل نمرات در این ماده امتحانی از $21/5$ به $11/5$ (نمره ۷/۱) تنزل کرده است. مضافاً که در سال 1349 متجاوز از ۶۶ درصد افراد نمره یاد شده از ۲۰ و ۱۳ درصد نمره کمتر از ۱۰ گرفتند. حال آنکه در سال 1352 فقط ۳۷ درصد بالاتر از ۲۰ و برعکس نزدیک به ۳۰ درصد نمره کمتر از ۱۰ گرفتند. هر چند متن و سئوالات امتحان خواندن فارغ التحصیلان طرح در سال 1352 عیناً همان متن و سئوالاتی بود که در امتحان پایان دوره سوم برنامه کشاورزی عمومی در سال 1349 به کار رفته بود مع هذا بنظر می رسد مساله تداعی معانی در این امتحان چندان دخیل نبوده است. زیرا در آن صورت این تفاوت سطح ویراکنندگی نسبتاً زیاد وجود نداشت، تازه به فرض آنکه قالب ارائه شده در امتحان سال 1349 به نحوی در ذهن افراد جای گرفته باشد که در عرض ۳ سال فراموش نشده باشد می بایستی سطح نمرات خواندن افزایش می یافت نه کاهش آنهم بصورت فوق. بنابراین در اینجا نیز احتمالاً تفسیری که در مورد نمرات دیکته فارغ التحصیلان در سال 1349 و اثرات آن در نمرات دیکته سال 1352 به عمل آمد صادق است.

وضع میانگین و پراکندگی نمرات افراد مورد مطالعه

شرح		طرح		بیکار			
		ادامه نمیدهند		ادامه میدهند		ادامه نمیدهند	
		۱۳۴۹	۱۳۵۲	۱۳۴۹	۱۳۵۲	۱۳۴۹	۱۳۵۲
میانگین	خواندن	۶۱/۵	۱۵/۷	—	—	۱۴/۳	۴۳/۶
	دیکته	۵۳/۵	۴۴/۱	۱۳/۳	۷/۴	۱۴/۴	۱۲/۰
	حساب	۶/۱	۲/۴	۱۳/۴	۵/۴	۱۴/۱	۸/۵
پراکندگی	خواندن	۹/۲	۱۰/۲	—	—	۱/۸	۲۴/۷
	دیکته	۵/۷	۷/۱	۲/۹	۸/۳	۲/۳	۶/۷
	حساب	۴/۳	۳/۰	۲/۴	۴/۵	۲/۹	۴/۸
تعداد افراد	خواندن	۲۴	۲۴	۷	۷	۳۹	۳۹
	دیکته	۲۴	۲۴	۷	۷	۳۹	۳۹
	حساب	۲۴	۲۴	۷	۷	۳۹	۳۹

نمرات ریاضیات ساده
(درصد)

نمرات	طرح		پیکار	
	ادامه تحصیل نمیدهند		ادامه تحصیل میدهند	
	۱۳۴۹	۱۳۵۲	۱۳۴۹	۱۳۵۲
صفر	۱۲	۵۰	—	۲۹
۱ — ۳	۱۷	۲۰	—	۱۴
۴ — ۶	۲۵	۱۳	—	—
۷ — ۹	۱۷	۱۳	—	۴۳
۱۰ — ۱۲	۱۷	۴	۲۹	۱۴
۱۳ — ۱۵	۱۲	—	۵۷	—
۱۶ — ۱۸	—	—	۱۴	—
۱۹ — ۲۱	—	—	—	—
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
عده	۲۴	۲۴	۷	۳۹
میانگین	۶/۱	۲/۴	۱۳/۴	۸/۵
پراکندگی	۴/۳	۳/۰	۲/۴	۴/۸

نمرات دیکته طرح (ادامه تحصیل نمی دهد)
(درصد)

نمرات	۱۳۴۹	۱۳۵۲
۲۸-۲۶	۴	۴
۳۱-۲۹	—	۴
۳۴-۳۲	۴	—
۳۷-۳۵	۴	۱۳
۴۰-۳۸	۸	۸
۴۳-۴۱	۲۵	۸
۴۶-۴۴	۲۱	۲۱
۴۹-۴۷	۱۲	۱۲
۵۲-۵۰	۱۲	۲۱
۵۵-۵۳	—	۴
جمع	۱۰۰	۱۰۰
عده	۲۴	۲۴
میانگین	۴۳/۵	۴۴/۱
پراکندگی	۵/۷	۷/۱

نمرات دیکته پیکار
(درصد)

نمرات	ادامه تحصیل میدهند		ادامه تحصیل نمی دهند	
	۱۳۴۹	۱۳۵۲	۱۳۴۹	۱۳۵۲
صفر	—	۲۹	—	۱۰
۳-۱	—	۲۹	—	۱۰
۶-۴	—	—	—	۳
۹-۷	—	۱۴	—	۱۰
۱۲-۱۰	۴۲	—	۳۱	۵
۱۵-۱۳	۲۹	—	۳۶	۲۳
۱۸-۱۶	۲۹	۱۴	۳۳	۳۱
۲۱-۱۹	—	۱۴	—	۸
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
عده	۷	۷	۳۹	۳۹
میانگین	۱۳/۳	۷/۴	۱۴/۴	۱۲/۰
پراکندگی	۲/۹	۸/۳	۲/۳	۶/۷

نمرات خواندن طرح (ادامه تحصیل نمره همد)

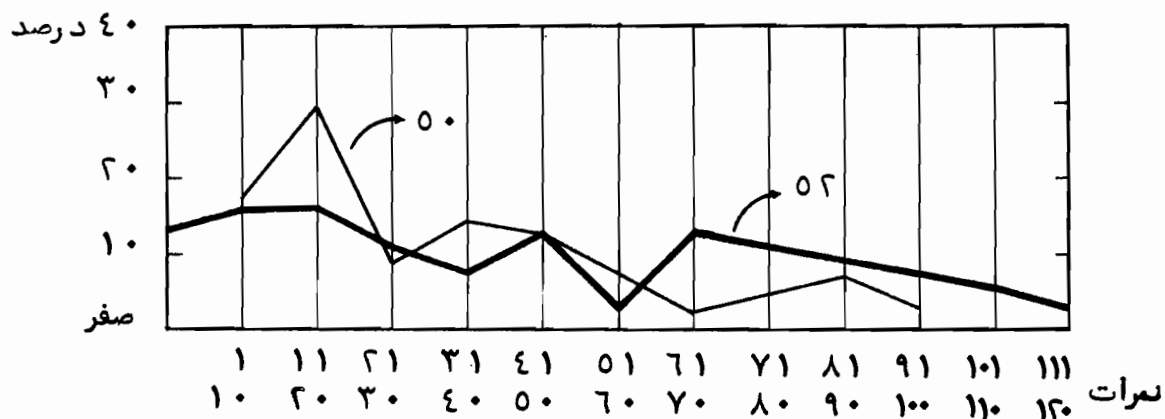
(درصد)

نمرات	۱۳۴۹	۱۳۵۲
صفر	—	۴
۱۰-۱	۱۳	۲۵
۲۰-۱۱	۲۱	۳۴
۳۰-۲۱	۵۸	۳۳
۴۰-۳۱	۸	۴
جمع	۱۰۰	۱۰۰
عده	۲۴	۲۴
میانگین	۲۱/۵	۱۵/۷
پراکندگی	۹/۲	۱۰/۲

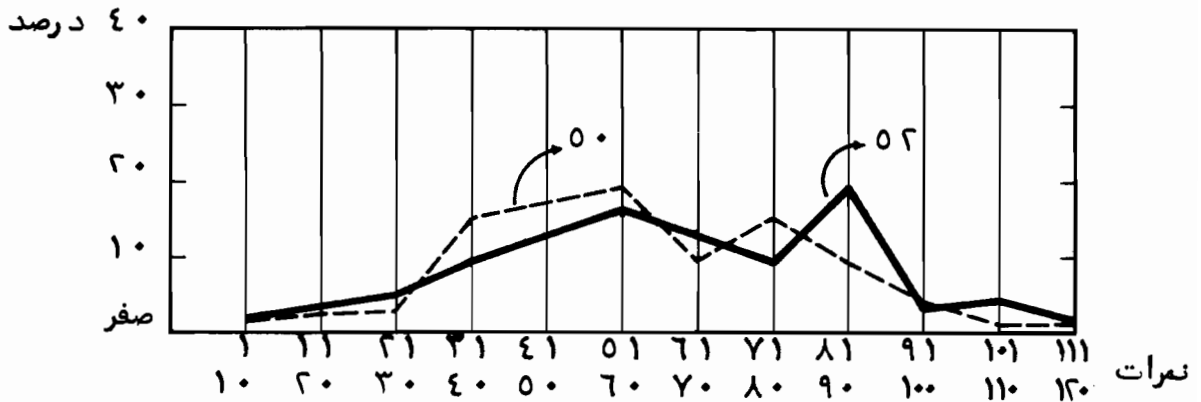
تحلیل نمرات امتحانی سالهای ۱۳۵۰ و ۱۳۵۲

در مورد سطح نگهداری سواد فارغ التحصیلان تعلیم سواد تواءم با حرفه و پیکار با بیسوادی در عرض دو سال (اردیبهشت ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۲) در مواد خواندن دیکته و حساب جداول و نمودارهای مربوط نشان می دهند که در امتحان این مواد که برای مردود دسته به صورت یکنواخت و در شرایط یکسان به عمل آمده بطور کلی در خواندن متن نه تنها افت سواد وجود ندارد بلکه نمرات خواندن افراد مورد مطالعه خصوصاً آنها که به ادامه تحصیل اشتغال دارند بطور محسوسه افزایش یافته است بنحویکه میتوان گفت سطح سواد این دسته از فارغ التحصیلان در عرض دو سال بالا رفته است. این افزایش سطح دانائی، در میانگین و پراکندگی نمرات فارغ التحصیلان طرح بیشتر محسوس است تا در نمرات فارغ التحصیلان پیکار. زیرا نمرات فارغ التحصیلان پیکار خصوصاً آنها که ادامه تحصیل نمیدهند از ۳۳/۵ به ۳۵/۵ (نمره ۲) افزایش یافته و پراکندگی آن از ۲۶/۱ به ۳۱/۳ رسیده است حال آنکه میانگین نمرات خواندن فارغ التحصیلان طرح که در حالت مشابه قرار دارند از ۵۹/۷ به ۶۲/۷ (نمره ۳) رسیده و پراکندگی آن از ۲۲/۸ به ۲۳/۴ تغییر کرده است.

نمودار ۰۶ نمرات خواندن فارغ التحصیلان پیکار که ادامه تحصیل نمیدهند

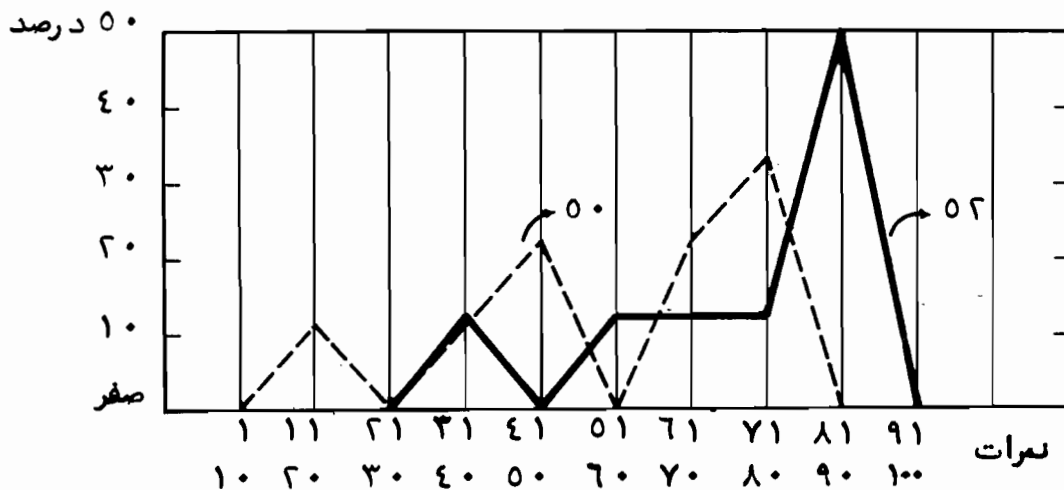
نمودار ۰۷ نمرات خواندن فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل ندهند

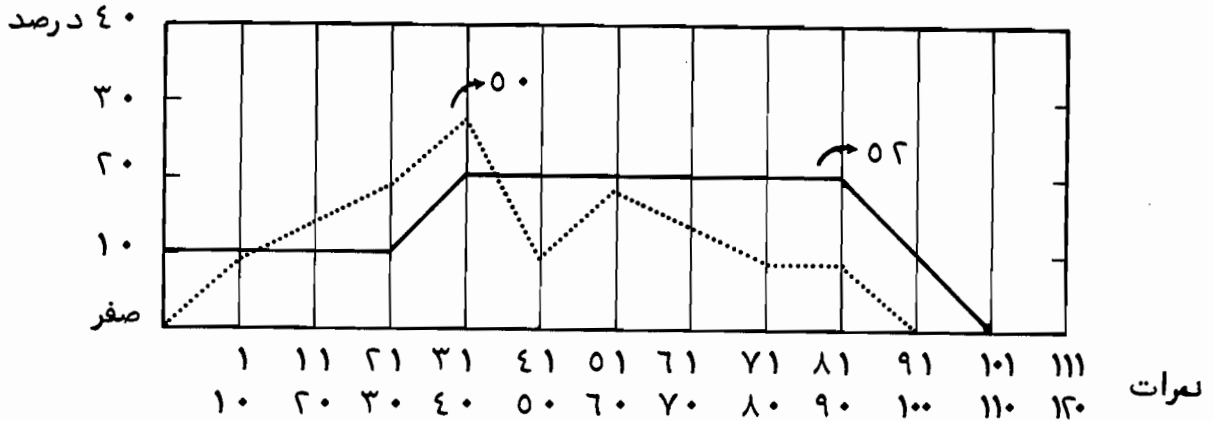
در مورد آنها نیکه ادامه تحصیل میدهند میانگین نمرات خواندن فارغ التحصیلان طرح ۱۸/۴ نمره (از ۵۳/۵ به ۷۱/۹) افزایش نشان میدهد و پراکندگی نمرات آنها نیز نسبت به سال ۱۳۵۰ متجانس تر شده است پراکندگی آن از ۲۱/۲ به ۱۸/۶ تنزل یافته است.

در صورتیکه نمرات خواندن افراد مشابه دسته دیگر ۶/۲ نمره در میانگین افزایش یافته و از ۴۳/۸ به ۵۰ رسیده و پراکندگی آن نیز بیشتر شده است (از ۲۷/۴ به ۳۱/۵ رسیده است).

نمودار ۰۸ نمرات خواندن فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل میدهند

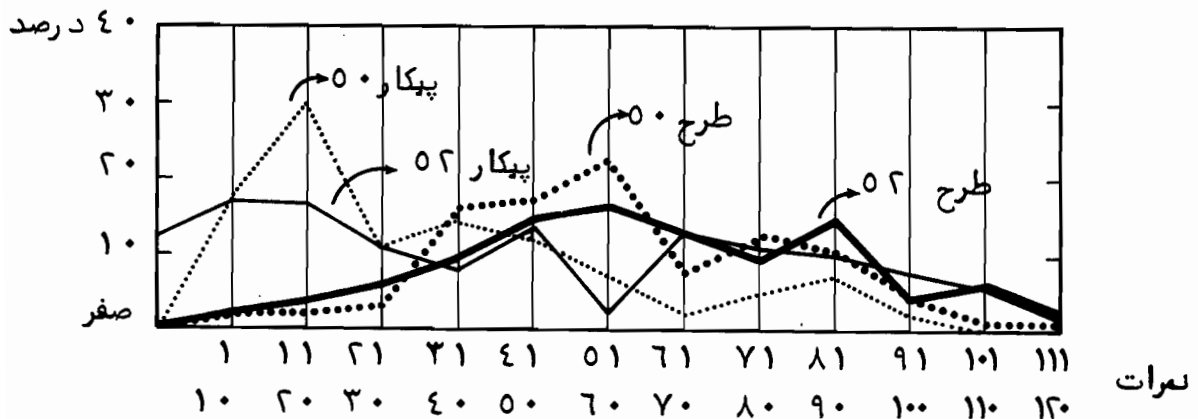

نمودار ۰۹ نمرات خواندن فارغ التحصیلان پیکار که ادامه تحصیل می‌دهند

حال اگر نمرات خواندن فارغ التحصیلان طرح و پیکار، خصوصاً آنهایی که ادامه تحصیل نمی‌دهند (۵۱ و ۳۶ نفر)، را با هم مقایسه کنیم ملاحظه می‌گردد که اولاً سطح نمرات فارغ التحصیلان طرح در این ماده درسی بطور محسوسه بالاتر است یعنی نزدیک به دو برابر میانگین نمرات فارغ التحصیلان پیکار می‌باشد. ثانیاً همگنی بین نمرات فارغ التحصیلان طرح نیز بیشتر از نمرات فارغ التحصیلان پیکار است. ثالثاً افزایش نمرات فارغ التحصیلان طرح در عرض این دو سال کمی بیشتر از افزایش نمرات افراد مشابه دسته دیگر می‌باشد. مطلبی که از روی افزایش پراکندگی نمرات فارغ التحصیلان پیکار نیز مستفاد می‌شود.

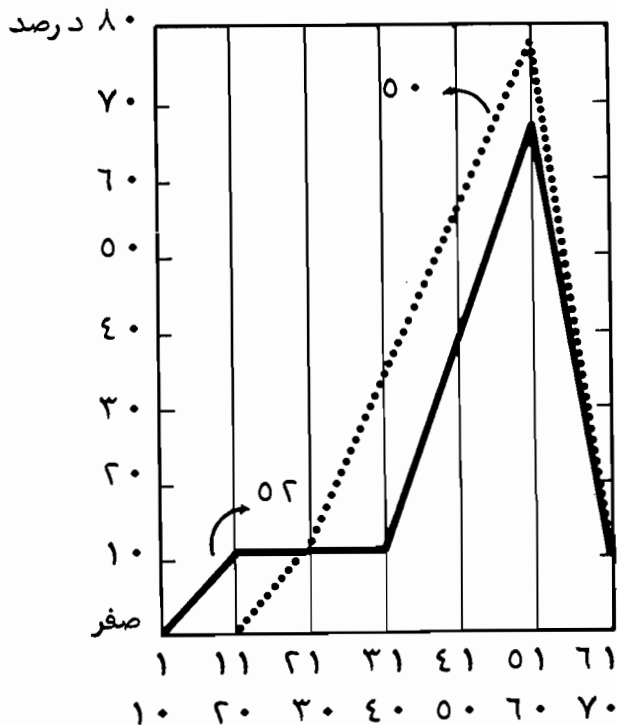
نمودار ۰۱۰ نمرات خواندن افراد مورد مطالعه که ادامه تحصیل نمی‌دهند

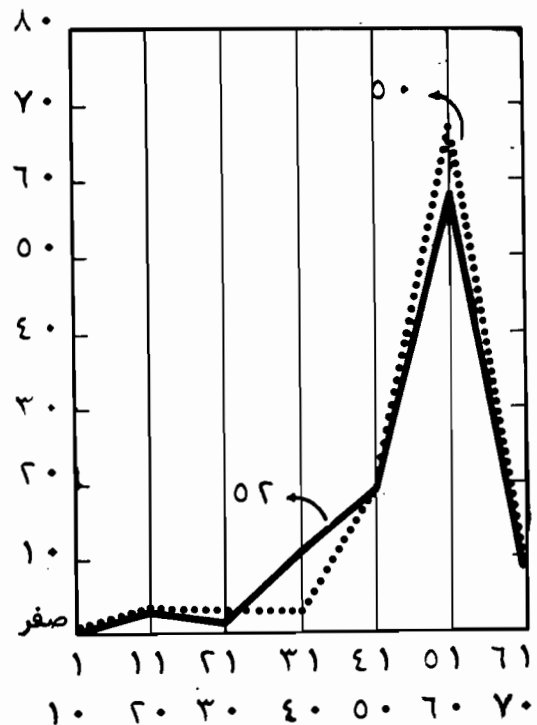
درنگاهی اجمالی به نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح ویکار - حتی آنهاثیکه ادامه تحصیل نمیدهند - افت سواد، منتها در سطح کمتری ملاحظه می گردد. حال اگر نمرات فارغ التحصیلان هریک از این دو مرکز آموزشی، بویژه آنهاثیکه سوادشان به احتمال زیاد منحصر به مطالبی است که در کلاسهای سوادآموزی ویکار با بسواد و یا تعلیم سواد توأم با حرفه آموخته اند، را مورد بررسی قرار دهیم خواهیم دید که هم سطح نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل نمیدهند پائین آمده (از $54/4$ به $51/3$) و هم پراکندگی آن بیشتر شده و از $7/7$ به $10/3$ رسیده است.

این افت با تقریب کمتری در نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل میدهند نیز مشاهده می شود. در اینجا میانگین نمرات دیکته از $53/3$ به $51/1$ کاهش یافته است و پراکندگی نمرات این افراد با نسبت بیشتری افزایش یافته است (از $8/8$ به $16/2$ رسیده است).

نمودار ۱۱۱. نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل میدهند

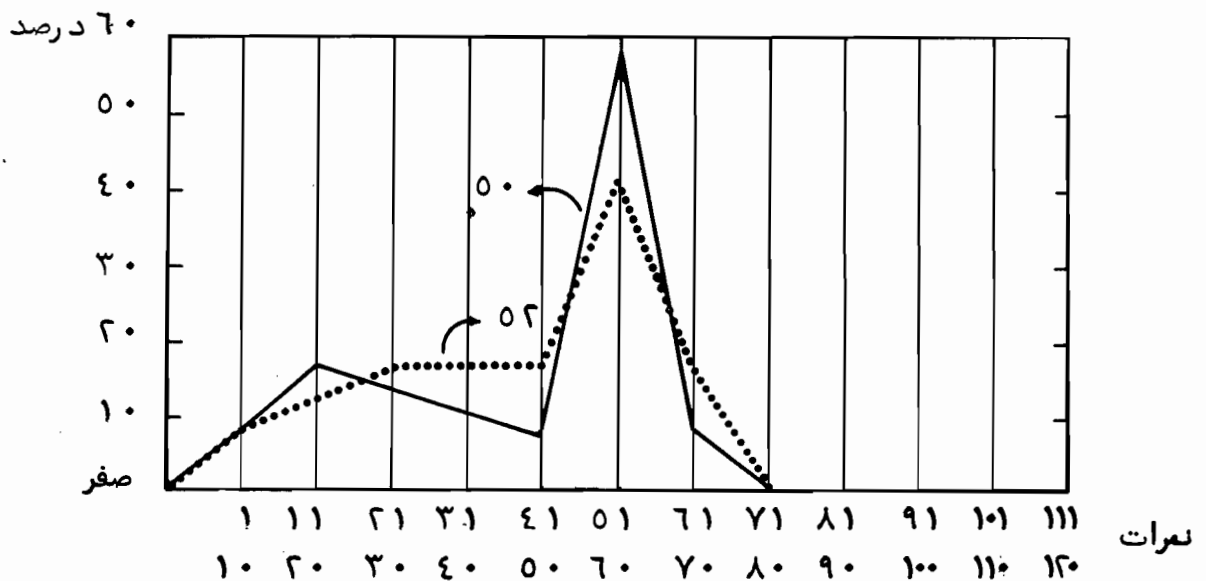
نمودار ۱۱۲. نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح که ادامه تحصیل نمیدهند

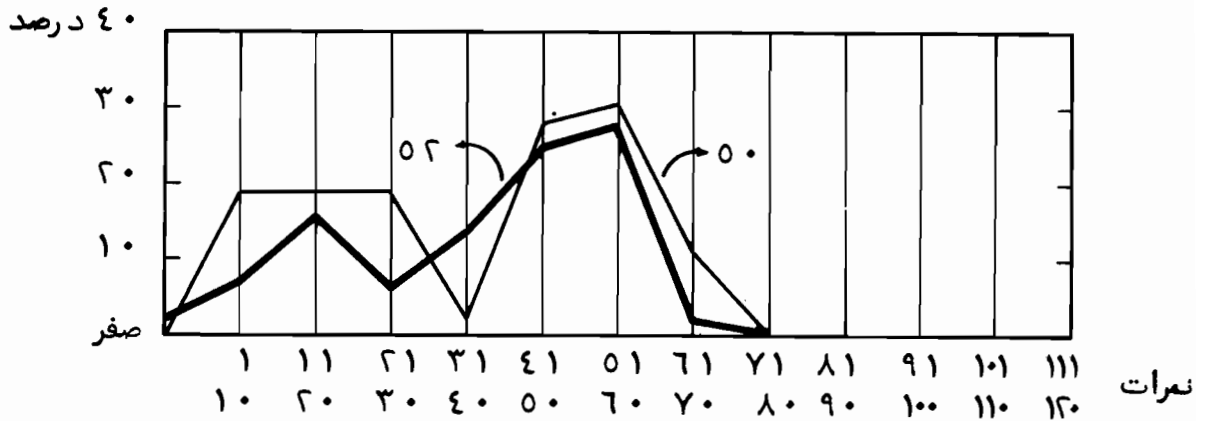
نمرات

این حالت ، اگر بقلّت و تصادفی بودن عده افراد این دسته که ادامه تحصیل میدهند و در این دو امتحان شرکت کرده اند مربوط نباشد ، با توجه به افزایش پراکندگی باید قبول کرد که سطح نمرات دیکته برخی از این افراد بهر تنزل کرده و بعضی دیگر افزایش یافته به نحویکه چندان تغییر در میانگین بوجود نیامده است ولی بهر حال در مجموع سطح دانائی آنها تنزل کرده است . افت سواد در نمرات دیکته آن دسته از فارغ التحصیلان پیکار که پس از توفیق در امتحانات پایان دوره دوم ترك تحصیل کرده اند بیشتر محسوس است : میانگین نمرات این افراد از $43/5$ به 38 تنزل کرده است و پراکندگی نمرات آنها کمی افزایش یافته است ، امری که به طور کلی افت سواد را بهتر توجیه می کند . در صورتیکه میانگین نمرات دیکته آن دسته از فارغ التحصیلان پیکار که در هنگام بررسی به ادامه تحصیل مشغول بوده اند (۱۲ نفر) نشان میدهد که در اینجا برعکس میانگین نمرات تقریباً ثابت مانده و تجانس بین نمرات دیکته قدری بیشتر شده است (پراکندگی از $21/5$ به $18/3$ تنزل کرده است) . مطلبی که از اثرات مثبت ادامه تحصیل بشمار می آید .

نمودار ۱۳ . نمرات دیکته فارغ التحصیلان پیکار که ادامه تحصیل میدهند

نمودار ۰۱۴ نمرات دیکته فارغ التحصیلان پیکار که ادامه تحصیل نمیدهند

حال اگر نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح و پیکار (آنها تیکه در تاریخ بررسی دوم ادامه تحصیل نمیدادند) را با هم مقایسه کنیم خواهیم دید که :

اولاً سطح نمرات فارغ التحصیلان طرح در این ماده نیز بطور محسوسی بالاتر از

سطح نمرات در دسته دیگر می باشد .

ثانیاً افت سواد برای هر دو دسته وجود دارد .

ثالثاً در عرض این دو سال افت سواد فارغ التحصیلان پیکار قدری بیشتر از افت سواد

فارغ التحصیلان طرح می باشد . یا به بیان دیگر سطح نگهداری سواد فارغ التحصیلان

طرح در این مدت نیز بالاتر از سطح نگهداری سواد فارغ التحصیلان پیکار بوده است .

در توجیه مطلب اخیر ، باید اضافه کرد که در عرض ۲ سال نمرات دیکته فارغ التحصیلان

پیکار ۵/۵ نمره در میانگین تنزل کرده و پراکندگی نمرات دیکته آنان تقریباً ثابت

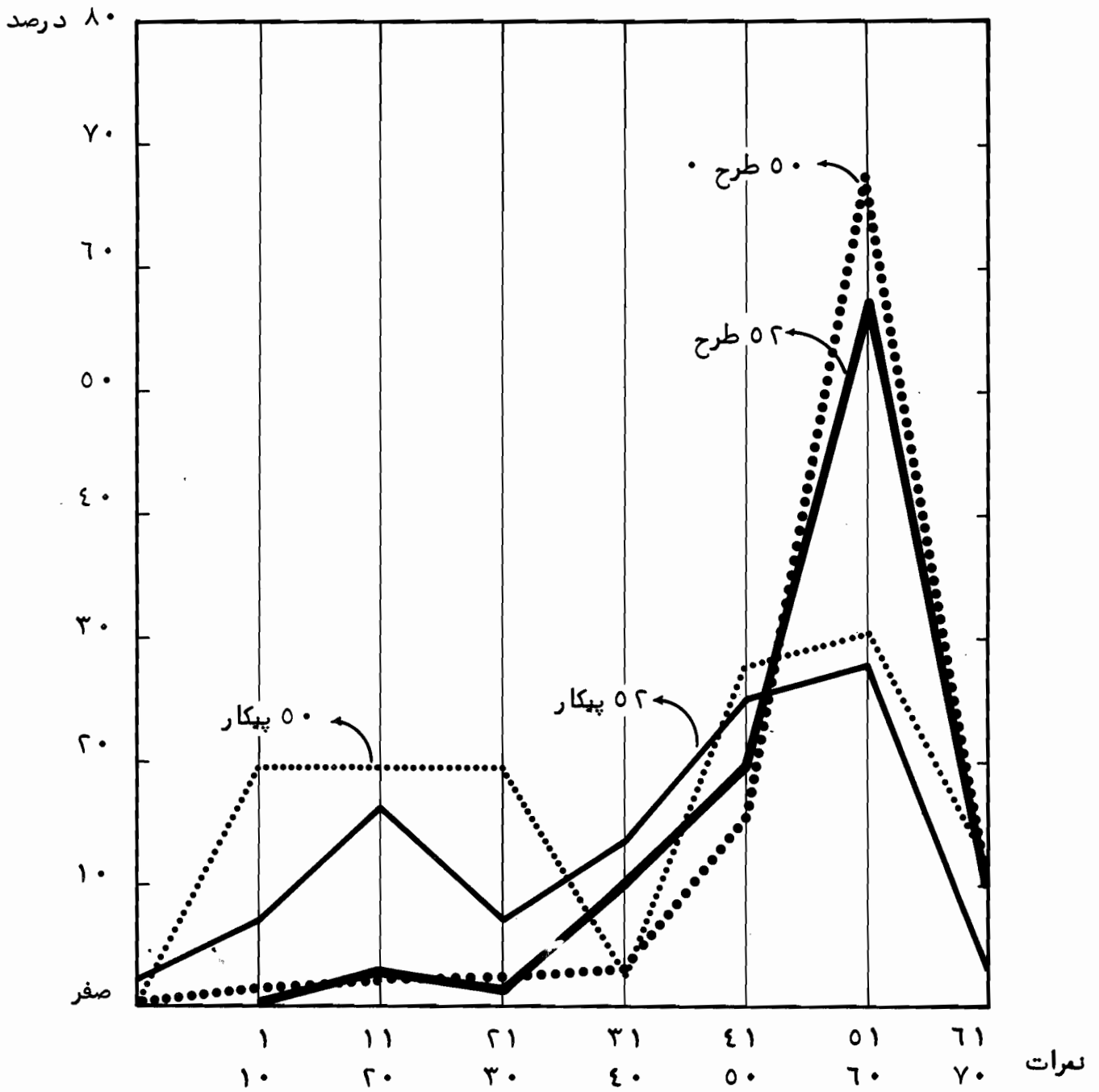
مانده است . در صورتیکه نمرات دیکته فارغ التحصیلان طرح در عرض این مدت

فقط ۲/۱ نمره در میانگین کاهش یافته و پراکندگی آن از ۷/۷ به ۱۰/۳ افزایش

یافته است . عددی که تقریباً معادل نصف پراکندگی نمرات دیکته دسته دیگر

می باشد .

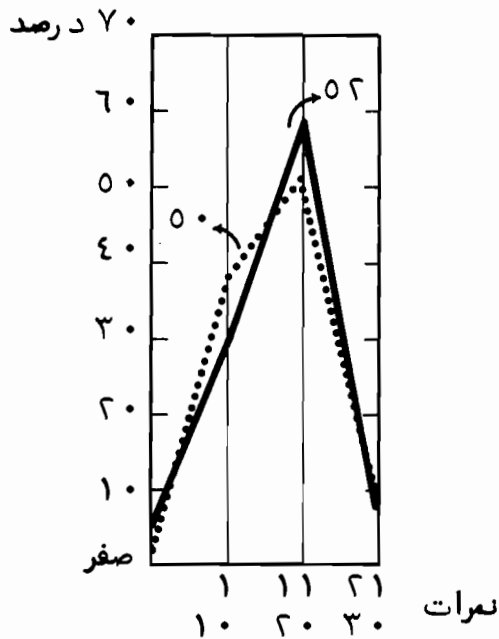
نمودار ۰۱۵ نمرات دپکته افراد مورد مطالعه

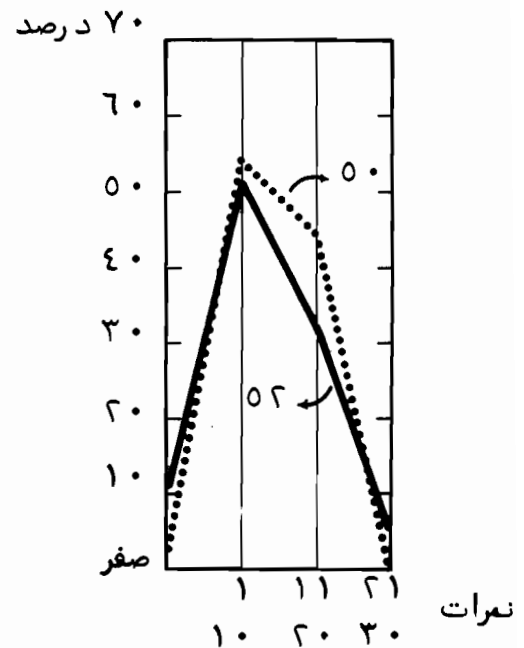
و اما در مورد ریاضیات ساده مطلبی که جلب توجه می کند و حائز اهمیت است آنست که بطور کلی هر دو دسته در این واحد درسی ضعیف هستند و نمرات آنان در سطح نسبتاً پائینی قرار دارد .
احتمالاً همین امر باعث شده که در نمرات ریاضیات ساده افراد مورد مطالعه افت سواد ملاحظه نمی گردد .

مثلاً ۶۸ نفر فارغ التحصیل طرح که در هر دو امتحان شرکت کرده اند و ادامه تحصیل نمی دهند در عرض این دو سال فقط ۲/۰ نمره در میانگین نمرات آنها افت پدید آمده و ۴۳ نفر فارغ التحصیل پیکار که ادامه تحصیل نمی دهند در سال ۱۳۵۲ فقط ۱/۱ نمره در میانگین از سال ۱۳۵۰ نمره کمتر گرفته اند در صورتیکه میانگین نمرات دیکته همین افراد در مدت مذکور ۵/۵ نمره افت نشان می دهد .

نمودار ۱۶ . نمرات ریاضیات ساده
فارغ التحصیلان طرح که ادامه
تحصیل نمی دهند

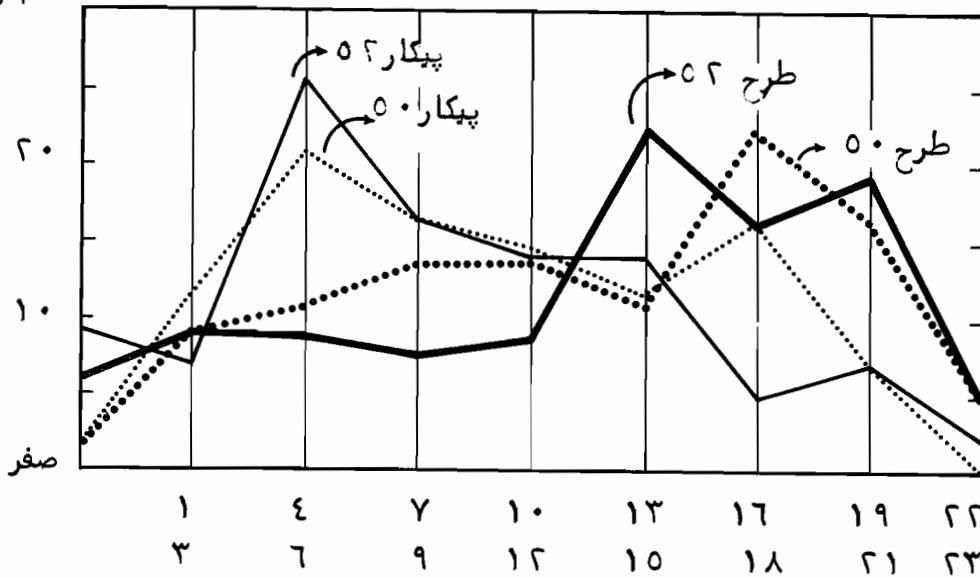
نمودار ۱۷ . نمرات ریاضیات ساده
فارغ التحصیلان پیکار که ادامه
تحصیل نمی دهند

مطلب فوق از پراکندگی نمرات ریاضیات ساده فارغ التحصیلان طرح و پیکار نیز تأیید می‌گردد. • پراکندگی نمرات ریاضیات ساده فارغ التحصیلان طرح در عرض دو سال تقریباً ثابت مانده (از ۶/۴ به ۶/۶) پراکندگی نمرات فارغ التحصیلان پیکار نیز تقریباً ثابت مانده و فقط ۰/۶ افزایش نشان می‌دهد (از ۵/۶ به ۶/۲ تغییر کرده است) اما در مقایسه سطح دانائی فارغ التحصیلان این دو مرکز آموزشی در ریاضیات ساده باید گفت که در اینجا نیز سطح نمرات فارغ التحصیلان طرح کمی بالاتر از سطح نمرات فارغ التحصیلان پیکار می‌باشد ولی تغییر در سطح سواد فارغ التحصیلان این دو مرکز در عرض دو سال مورد مطالعه نسبت به یکدیگر چندان تفاوتی ندارد. •

نمودار ۰۱۸. نمرات ریاضیات ساده * افراد مورد مطالعه که ادامه تحصیل نمودند

۳۰ درصد

نمرات

وضع میانگین و پراکندگی نمرات افـــــراد مـــــورد مطالعه

شرح	طـــــرح				پـــــکار			
	ادامه تحصیل نمده شد		ادامه تحصیل نمده شد		ادامه تحصیل نمده شد		ادامه تحصیل نمده شد	
	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲
میانگین	۵۳/۵	۷۱/۹	۵۹/۷	۶۲/۷	۴۳/۸	۵۰	۳۳/۵	۳۵/۵
	۵۳/۳	۵۱/۱	۵۴/۴	۵۱/۳	۴۵/۸	۴۵/۳	۴۳/۵	۳۸
	۱۷	۱۴	۱۲/۵	۱۲/۳	۸/۸	۱۲	۱۰	۸/۹
پراکندگی	۲۱/۲	۱۸/۶	۲۲/۸	۲۳/۴	۲۷/۴	۳۱/۹	۲۶/۱	۳۱/۳
	۱۰/۸	۱۶/۲	۷/۷	۱۰/۳	۲۱/۵	۱۸/۳	۱۷/۷	۱۸/۷
	۵/۷	۸/۵	۶/۴	۶/۶	۶/۱	۶/۶	۵/۶	۶/۲
تعداد	۸	۸	۵۱	۵۱	۹	۹	۳۶	۳۶
	۹	۹	۶۸	۶۸	۱۲	۱۲	۴۳	۴۳
	۹	۹	۶۸	۶۸	۱۲	۱۲	۴۳	۴۳

نمرات خواندن
(درصد)

ادامه تحصیل نمودند				ادامه تحصیل نمودند				نمرات
پیکار		طرح		پیکار		طرح		
۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	
۱۳/۲	—	—	—	۱۰	—	—	—	صفر
۱۵/۸	۱۷/۱	۱/۸	۱/۶	۱۰	۹/۱	—	—	۱۰-۱
۱۵/۸	۲۹/۳	۳/۷	۱/۶	—	—	—	۱۱/۱	۲۰-۱۱
۱۰/۵	۹/۸	۵/۶	۳/۱	۱۰	۱۸/۴	—	—	۳۰-۲۱
۷/۹	۱۴/۶	۹/۳	۱۵/۶	۲۰	۲۷/۳	۱۲/۵	۱۱/۱	۴۰-۳۱
۱۳/۲	۱۲/۲	۱۴/۸	۱۷/۲	۲۰	۹/۱	—	۲۲/۲	۵۰-۴۱
۲/۶	—	۱۶/۷	۲۱/۸	—	۱۸/۲	۱۲/۵	—	۶۰-۵۱
۱۳/۲	۲/۴	۱۲/۹	۷/۸	—	—	۱۲/۵	۲۲/۲	۷۰-۶۱
—	۴/۹	۹/۳	۱۲/۵	—	۹/۱	۱۲/۵	۳۳/۴	۸۰-۷۱
—	۷/۳	۱۴/۸	۱۰/۹	۲۰	۹/۱	۵۰/۰	—	۹۰-۸۱
—	۲/۴	۳/۷	۴/۷	۱۰	—	—	—	۱۰۰-۹۱
۵/۲	—	۵/۶	۱/۶	—	—	—	—	۱۱۰-۱۰۱
۲/۶	—	۱/۸	۱/۶	—	—	—	—	۱۲۰-۱۱۱
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع
۳۶	۳۶	۵۱	۵۱	۹	۹	۸	۸	عده کل
۳۵/۵	۳۳/۵	۶۲/۷	۵۹/۷	۵۰	۴۳/۸	۷۱/۹	۵۳/۵	میانگین
۳۱/۳	۲۶/۱	۲۳/۴	۲۲/۸	۳۱/۹	۲۷/۴	۱۸/۶	۲۱/۲	پراکندگی

نمرات خواندن
(درصد)

نمرات		طرح		پیکار	
		۵۰	۵۲	۵۰	۵۲
صفر	—	—	—	—	۱۴/۵
۱۰-۱	۱/۴	۱/۶	۱۵/۴	۱۴/۵	
۲۰-۱۱	۲/۷	۳/۲	۲۳/۱	۱۲/۵	
۳۰-۲۱	۲/۷	۴/۸	۱۱/۵	۱۰/۴	
۴۰-۳۱	۱۵/۱	۹/۷	۱۷/۳	۱۰/۴	
۵۰-۴۱	۱۷/۸	۱۲/۹	۱۱/۵	۱۴/۶	
۶۰-۵۱	۱۹/۱	۱۶/۲	۳/۹	۲/۱	
۷۰-۶۱	۹/۶	۱۲/۹	۱/۹	۱۰/۴	
۸۰-۷۱	۱۵/۱	۹/۷	۵/۸	—	
۹۰-۸۱	۹/۶	۱۹/۴	۷/۷	۴/۲	
۱۰۰-۹۱	۴/۱	۳/۲	۱/۹	۲/۱	
۱۱۰-۱۰۱	۱/۴	۴/۸	—	۴/۲	
۱۲۰-۱۱۱	۱/۴	۱/۶	—	۲/۱	
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	
عده کل	۵۱	۵۱	۳۶	۳۶	
میانگین	۵۹/۷	۶۲/۷	۳۳/۵	۳۵/۵	
پراکندگی	۲۲/۸	۲۳/۴	۲۶/۱	۳۱/۳	

نمرات دیکته
(درصد)

ادامه تحصیل نمیدهند				ادامه تحصیل میدهند				نمرات
پیکار		طرح		پیکار		طرح		
۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	
۲/۳	—	—	—	—	—	—	—	صفر
۶/۸	۹/۳	—	۱/۵	۸/۳	۸/۳	—	—	۱۰ — ۱
۱۵/۹	۹/۳	۲/۹	—	—	۱۶/۷	۱۱/۱	—	۲۰ — ۱۱
۶/۸	۹/۳	۱/۵	—	۱۶/۷	—	—	۱۱/۱	۳۰ — ۲۱
۱۳/۶	۲/۳	۱۰/۳	۲/۹	—	—	۱۱/۱	—	۴۰ — ۳۱
۲۵/۰	۲۷/۹	۱۹/۱	۱۷/۶	۱۶/۷	۸/۳	—	—	۵۰ — ۴۱
۲۷/۳	۳۰/۳	۵۷/۴	۶۷/۷	۴۱/۶	۵۸/۴	۶۶/۷	۷۷/۸	۶۰ — ۵۱
۳/۲	۱۱/۶	۸/۸	۱۰/۳	۱۶/۷	۸/۳	۹۱/۱	۱۱/۱	۷۰ — ۶۱
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع
۴۳	۴۳	۶۸	۶۸	۱۲	۱۲	۹	۹	عده کل
۳۸	۴۳/۵	۵۱/۳	۵۶/۴	۴۵/۳	۴۵/۸	۵۱/۱	۵۳/۳	میانگین
۱۸/۷	۱۷/۷	۱۰/۳	۷/۷	۱۸/۳	۲۱/۵	۱۶/۷	۱۰/۸	پراکندگی

نمرات دیکته
(درصد)

نمرات	طرح		پیکار	
	٥٠	٥٢	٥٠	٥٢
صفر	—	—	—	١/٨
١٠-١	١/٣	—	٩/١	٧/١
٢٠-١١	—	٣/٩	١٠/٩	١٢/٥
٣٠-٢١	١/٣	١/٣	٧/٣	٨/٩
٤٠-٣١	٢/٦	١٠/٤	١/٨	١٠/٧
٥٠-٤١	١٥/٦	١٦/٩	٢٣/٦	٢٣/٢
٦٠-٥١	٦٨/٨	٥٨/٤	٣٦/٤	٣٠/٤
٧٠-٦١	١٠/٤	٩/١	١٠/٩	٥/٤
جمع	١٠٠	١٠٠	١٠٠	١٠٠
عدهٔ کل	٧٧	٧٧	٥٥	٥٥
میانگین	٥٤/٣	٥١/٣	٤٢/٩	٣٩/٦
پراکندگی	٨/١	١١/٠	١٨/٨	١٨/٧

نمرات ریاضیات ساده
(درصد)

نمرات		ادامه تحصیل میدهند				ادامه تحصیل نمیدهند			
		طرح		پیکار		طرح		پیکار	
		۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲
صفر		—	—	—	—	۱/۵	۴/۴	۲/۳	۱۱/۴
۱ — ۱۰		۲۲/۲	۳۳/۳	۷۵/—	۴۱/۷	۳۸/۲	۲۹/۴	۵۳/۵	۵۲/۳
۱۱ — ۲۰		۵۵/۶	۴۴/۵	۱۶/۷	۵۰/—	۵۱/۵	۵۸/۸	۴۴/۲	۳۱/۸
۲۱ — ۳۰		۲۲/۲	۲۲/۲	۸/۳	۸/۳	۸/۸	۷/۴	—	۴/۵
جمع		۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
عده کل		۹	۹	۱۲	۱۲	۶۸	۶۸	۴۳	۴۳
میانگین		۱۷	۱۴	۸/۸	۱۲	۱۲/۵	۱۲/۳	۱۰	۸/۹
پراکندگی		۵/۷	۸/۵	۶/۱	۶/۶	۶/۴	۶/۶	۵/۶	۶/۲

نمرات ریاضیات ساده
(درصد)

نمرات	طرح		پیکار	
	۵۰	۵۲	۵۰	۵۲
صفر	۱/۳	۳/۹	۱/۸	۸/۹
۱۰-۱	۳۶/۴	۲۹/۹	۵۸/۲	۵۰/۰
۲۰-۱۱	۵۱/۹	۵۷/۱	۳۸/۲	۳۵/۷
۳۰-۲۱	۱۰/۴	۹/۱	۱/۸	۵/۴
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
عده کل	۷۷	۷۷	۵۵	۵۵
میانگین	۱۳	۱۲/۵	۹/۸	۹/۶
پراکندگی	۶/۴	۶/۸	۵/۷	۶/۳

فصل سوم

اثرات آموزش در تحرک
شغلی افراد مورد
مطالعه

اثرات آموزش در تحرك شغلی افراد مورد مطالعه

برای رد یا قبول نظریه بانیان طرح تعلیم سواد توام با حرفه لازم است که اثرات آموخته ها را در تحرك شغلی سواد آموختگان مورد دقت قرار دهیم. بررسی ای که در طول زمان دو سال مورد تحقیق تاحدی امکان پذیر است، زیرا در مطالعه سال ۱۳۵۰ تحت عنوان "سواد و اثرات اقتصادی و اجتماعی آن" دیدیم که بیش از $\frac{3}{5}$ کشاورزانیکه در سال ۱۳۴۹ از کلاسهای دوره سوم برنامه کشاورزی عمومی طرح فارغ التحصیل شدند و قاعدتاً می بایستی آموزش کشاورزی سطح دانائی شغلی آنها را افزایش داده و موجبات تحرك افقی آنها را در جهت مثبت فراهم آورد احتمالاً انگیزه تغییر شغل و مهاجرت را در آنها بوجود آورد. یا تقویت کرده است، امریکه با فلسفه تعلیم سواد توام با حرفه مغایرت دارد.

در این قسمت خواهیم دید که اولاً بعد از گذشت ۲ سال چه تحولی در طرز فکر آنهاست که می خواستند تغییر شغل دهند بوجود آمده: آیا هنوز هم می خواهند تغییر شغل بدهند، یا کار قبلی خود را عوض کرده اند و یا بعکس تغییر عقیده داده و می خواهند در همین کار کشاورزی بفعالیت خود ادامه دهند. ثانیاً آنهاست که در دو سال پیش اظهار کرده بودند که می خواهند در همین کار کشاورزی باقی بمانند حال در این باره چگونه فکر می کنند؟

بالاخره این اظهار علاقه سواد آموزان به تغییر شغل زائیده آموزش است یا خیر؟ آیا با سطح نگهداری سواد آنها رابطه ای دارد و یا عوامل دیگر از قبیل فقر مادی، ثابت نبودن درآمد کشاورزی، محدود بودن مقدار زمین قابل کشت یا امکانات بهداشتی، رفاهی و آموزشی بهتر در شهر و... در طرز تفکر آنها موثر بوده است.

وضع تغییر شغل فارغ التحصیلان طرح و پیکار در دو سال ۱۳۵۰، ۱۳۵۲
(درصد)

سال ۱۳۵۲				طرح				سال ۱۳۵۰
جمع	تمایل به تغییر شغل ندارد	تغییر شغل داده	تمایل به تغییر شغل دارد	جمع	تمایل به تغییر شغل ندارد	تغییر شغل داده	تمایل به تغییر شغل دارد	
۱۰۰	۱۳	۸	۷۹	۱۰۰	۵	۱۸	۷۷	تمایل به تغییر شغل داشته
۱۰۰	۲۹	—	۷۱	۱۰۰	۴۶	—	۵۴	تمایل به تغییر شغل نداشته

بررسی وضع کسانی که در سال ۱۳۵۰ تمایل به تغییر شغل داشتند نشان می‌دهد که ۷۷ درصد از این دسته از فارغ التحصیلان طرح (۳۰ نفر) هنوز نتوانسته اند تغییر شغل دهند و تغییر عقیده هم نداده اند و کماکان مثل سابق می‌خواهند کارشان را عوض کنند . ۱۸ درصد از آن عده تغییر شغل داده و بکارهای فنی روی آورده اند و فقط ۵ درصد (۳ نفر) از آنها در عرض این دو سال تغییر عقیده داده و فعلاً نمی‌خواهند تغییر شغل دهند و مایل هستند در همان کار کشاورزی فعالیت نمایند . در عرض ۵۴ درصد (۱۹ نفر) از کشاورزانی که در سال ۱۳۵۰ می‌خواستند در شغل کشاورزی کار کنند و تمایل به تغییر شغل داشتند اکنون می‌خواهند کارشان را عوض کنند یعنی در حقیقت میل به تغییر شغل بطور محسوسی افزایش یافته است . خصوصاً برای کسانی که با دامه تحصیل مشغول می‌باشند (۹۱ درصد) .

وضع تغییر شغل فارغ التحصیلان پیکار که در این دو امتحان (۵۰-۵۲) شرکت کرده‌اند نیز تقریباً شبیه حالت فوق می‌باشد با این تفاوت که در بررسی سال ۱۳۵۰ از ۴۳ درصد فارغ التحصیلان پیکار که تمایل به تغییر شغل داشتند ۷۹ درصد هنوز هم می‌خواهند

کارشان را عوض کنند فقط ۱۳ درصد تغییر عقیده داده اند و می خواهند در کار کشاورزی باقی بمانند . در مقابل این عده ۷۱ درصد از آنهاییکه در سال ۱۳۵۰ نمی خواستند تغییر شغل بدهند امروز تغییر عقیده داده و تمایل به مهاجرت دارند .

وضع تغییر شغل فارغ التحصیلان طرح و پیکار در سال ۱۳۵۲ (درصد)

وضع تغییر شغل	طرح			پیکار		
	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	جمع	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	جمع
تمایل به تغییر شغل دارند	۹۱	۶۶	۶۹	۶۸	۸۱	۷۸
تمایل به تغییر شغل ندارند	۹	۳۴	۳۱	۳۲	۱۹	۲۲
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

حال اگر بیائیم وقضاوت کلیه فارغ التحصیلان طرح و پیکار را که در امتحان سال ۱۳۵۲ شرکت کرده اند (کسانی که در امتحانات سال ۱۳۵۰ شرکت کرده یا نکرده بودند) در نظر بگیریم ملاحظه می کنیم که در مجموع ۶۹ درصد از فارغ التحصیلان طرح (۷۵ درصد کشاورز - ۶۵ درصد کارگر) می خواهند تغییر شغل دهند و اگر عده ای را هم که در این مدت تغییر شغل داده اند در نظر بگیریم نسبت خیلی بالاتر می رود و تردید در سود بخشی این نوع آموزش را بیشتر می کند .

البته نسبت فارغ التحصیلان پیکار هم که تمایل به تغییر شغل دارند تقریباً بالا است (۷۸ درصد) ولی از آنجائیکه در د و روش سواد آموزی همگانی سود بخشی سواد چندان مطمع نظر

نیست و در هنگام آموزش چندان توجهی به حرفه سوادآموز نمی شود ، بفرض آنکه این تمایل زائیده آموزش باشد امری است طبیعی و چندان قابل بحث و تعمق نمی باشد .
 همچنانکه در مورد تمایل به تغییر شغل ۶۵ درصد از کارگرایانیکه (در اثر نقائصی که در انتخاب سوادآموزان برنامه کشاورزی عمومی وجود داشته) آموزش کشاورزی دید ماند و می خواهند کارشان را عوض کنند جای هیچگونه اظهار نظری وجود ندارد .

تمایل به تغییر شغل فارغ التحصیلان طرح و پیکار به تفکیک شغل در سال ۱۳۵۲
 (درصد)

وضع تمایل به تغییر شغل	طرح						پیکار					
	ادامه تحصیل میدهند		ادامه تحصیل نمیدهند		جمع		ادامه تحصیل میدهند		ادامه تحصیل نمیدهند		جمع	
	کشاورز	کارگر	کشاورز	کارگر	کشاورز	کارگر	کشاورز	کارگر	کشاورز	کارگر	کارگر	
تمایل به تغییر شغل دارند	۱۰۰	۶۷	۶۹	۶۵	۷۵	۶۵	۶۵	۸۰	۸۱	۸۱	۷۷	۸۱
تمایل به تغییر شغل ندارند	—	۳۳	۳۱	۳۵	۲۵	۳۵	۲۰	۱۹	۱۹	۱۹	۲۳	۱۹
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

تمام تأیید مادمورد ۷۵ درصد از کشاورزانی است که دوره سوم برنامه کشاورزی عمومی طرح —
 را به پایان رسانیده و می خواهند تغییر شغل دهند . با این وجود چگونه میتوان این آموزش کشاورزی
 پرخرج را برای این دسته از کشاورزان مفید دانست و آنرا سرمایه گذاری عاقلانهای بحساب
 آورد ؟ آیا بصلاح است که هزینه آموزش ۱۰۰ نفر را تقبل کنیم بامید اینکه این آموزش احتمالاً
 در تولید و درآمد ۲۵ نفر تاثیر مثبت داشته باشد ؟

مضافاً آنکه تعقیب در مشاغل مورد علاقه این دسته از فارغ التحصیلان فوراً مسأله مهاجرت بشهرهای بزرگ را مطرح می کند و نشان می دهد که این تغییر شغل فقط با مهاجرت برای کار در صنایع تحقق می یابد .

نوع کار مورد علاقه کسانی که تمایل به تغییر شغل دارند
(درصد)

شغل	طرح			پیکار		
	کشاورز	کارگر	جمع	کشاورز	کارگر	جمع
فنی و مکانیکی	۶۶	۳۹	۵۲	۵۷	۶۷	۶۱
معلمی	—	—	—	۲	۳	۲
کار آزاد	۶	۱۱	۹	۴	۶	۵
بنائی و معماری	۶	۱۱	۹	۶	—	۴
کارمندی	۵	—	۳	۶	۳	۵
ارتشی	—	—	—	۶	۳	۵
رانندگی	۱۴	۲۵	۲۰	۱۱	۱۲	۱۱
دکتری و مهندسی	—	۳	۱	۴	۳	۴
کارگر ماهر	۳	۵	۴	۲	—	۱
کشاورزی	—	۳	۱	۲	۳	۲
بدون جواب	—	۳	۱	—	—	—
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

نیز ۶۶ درصد از این کشاورزان (فارغ التحصیل طرح) که می‌خواهند کارشان را عوض کنند بکارهای فنی از قبیل: مکانیکی، تراشکاری، جوشکاری و سیم‌کشی و مشابه آن اظهار علاقه کرده‌اند و ۱۴ درصد نیز رانندگی را بعنوان شغل مورد علاقه انتخاب کرده‌اند.

مشاغلی که لزوماً مهاجرت به شهرهای صنعتی را ایجاب می‌کند.

فرد برای اینکه در شغل مورد علاقه‌اش بکارگمارده شود یا لااقل در راه رسیدن به هدف تلاش کند باید کار و زندگی در روستا را رها کند و راهی شهر شود، شهری که در آن دوست و آشنائی دارد و احتمال می‌دهد که بتواند کار مورد علاقه‌اش را یا هر کاری که باشد دست و پا کند.

اگر فرض کنیم این مهاجرت به آموزش مربوط نباشد و عوامل دیگری موجب آن را فراهم آورده باشد، لااقل از آموزش سود بخش کشاورزی این انتظار می‌رود که این تمایل به تغییر شغل را تقلیل دهد و افزایش، بنابراین باید درمفید بودن این برنامه سوادآموزی که اثری معکوس داشته است تردید کرد، آموزشی که نتوانسته در عوض ۳ سال به هدف نزدیک شود و رابطه تولید را تقویت کند و همبستگی فرد را نسبت به کارش که احتمالاً در بطن آموخته‌ها نهفته است بیشتر نماید و میل به تغییر شغل را تقلیل دهد یا از بین ببرد!

داده‌های مربوط به سن افراد مورد مطالعه نشان می‌دهد که اکثر این دسته از روستائیان را جوانان کمتر از ۲۰ سال تشکیل می‌دهند، بنحویکه میانگین سن آنها به ۲۱ سال می‌رسد در صورتیکه کسانی که نمی‌خواهند تغییر شغل دهند اکثراً بالاتر از ۳۰ سال دارند و میانگین سنی آنان به ۳۳ سال می‌رسد.

جوانی سن کشاورزانی که می‌خواهند مهاجرت کنند دلیلی است بر اینکه اولاً آنها سریع‌تر و زودتر آموزش می‌بینند و تکنیک و فنون جدید را می‌پذیرند و سالهای نسبتاً طولانی میتوان از اثرات مستقیم و غیر مستقیم آن آموزش بهره‌مند شد و ثانیاً باتاکید روی آموزش این گروه میتوان از مهاجرتهاى بدون هدف و برنامه نیز جلوگیری کرد.

همچنین جوانی این افراد تأکیدی است بر اینکه در آموزش توأم با حرفه حتماً باید سواد آموزان با در نظر گرفتن شغل یا آرمان شغلشان طبقه بندی و در معرض یادگیری قرار گیرند تا آموزش سرمایه گذاری عاقلانه ای بحساب آید و بتوان روی – بازده آن حساب کرد .

در اینجا این سؤال مطرح می شود که این روستائیان چرا می خواهند تغییر شغل دهند و این تمایل با آموزشی که دیده اند رابطه دارد یا نه ؟

علل تغییر شغل کشاورزانیکه مایل هستند تغییر شغل دهند (درصد)

پیکار			طرح			علل تغییر شغل
جمع	ادامه نمیدهند	ادامه میدهند	جمع	ادامه نمیدهند	ادامه میدهند	
۴۹/۰	۴۴/۷	۶۳/۶	۵۴/۳	۵۱/۹	۶۲/۵	کمبود درآمد
۳۲/۷	۳۴/۲	۲۷/۳	۱۷/۱	۱۸/۵	۱۲/۵	مشکل بودن کار فعلی
۲/۰	۲/۶	—	۲/۹	—	۱۲/۵	همکار کند و هم درس بخواند
۴/۱	۵/۳	—	۲/۹	۳/۷	—	پیشرفت کردن
۲/۰	۲/۶	—	۱۷/۱	۲۲/۲	—	از کشاورزی خسته شده اند
۶/۱	۵/۳	۹/۱	۲/۹	۳/۷	—	کمبود مقدار زمین و از بین رفتن زمینها
۴/۱	۵/۳	—	—	—	—	کاری ثابت و مستقل داشته باشد
—	—	—	۲/۸	—	۱۲/۵	بیمه شود
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

۵۴ درصد از کشاورزان فارغ التحصیل برنامه * کشاورزی عمومی طرح که تعامل به تغییر شغل دارند کمی درآمد را به عنوان مهمترین عامل تغییر شغل ذکر کرده اند و ۱۷ درصد نیز مشکل بودن کار کشاورزی یا خستگی از کار را متذکر شده اند *

برای آنها تئیکه کمی درآمد یا مشکل بودن کار کشاورزی یا خسته شدن از کار کشاورزی را به عنوان عامل اصلی ذکر کرده اند احتمال می رود که آموزش - لا اقل برای این افراد چندان فایده ای نداشته زیرا اگر آموزش کشاورزی باعث افزایش تولید و درآمد آنها می شد قاعدتاً این تعامل کاهش می یافت و مشکل بودن کار کشاورزی و خستگی از آن مطرح نمی شد و لا اقل به عنوان مهمترین عامل از آن یاد نمی کردند *

زیرا بر اساس فلسفه تعلیم سواد توام با حرفه آموزش باید رابطه * تولید را تقویت و رغبت به شرکت در کلاس را بیشتر کند تا با آشنائی قبلی و تجربه ای که فرد در موضوع بحث روز دارد فراگیری سریعتر انجام شود و در نهایت بستگی فرد را به شغلش بطور محسوسی افزایش دهد و درآمد بیشتری را برای او بوجود آورد نه آنکه کاری را که در آن آموزش دیده و و بیشترین بستری نسبت به آن پیدا کرده برایش خسته کننده جلوه کند یا مشکل بنماید آنها همکار کشاورزی *

این مطلبی است که از مقایسه سطح نگهداری سواد کشاورزانیکه می خواهند تغییر شغل دهند و آنها تئیکه می خواهند در کار کشاورزی فعالیت کنند نیز تأیید می گردد * با مقایسه تفاضل نمرات افراد مورد مطالعه در سال ۱۳۵۰ و ۱۳۵۲ می توان ملاحظه کرد که در عرض دو سال سواد کشاورزانیکه می خواهند تغییر شغل دهند بطور محسوسی افت کرده در حالیکه در نمرات کسانی که می خواهند همچنان کشاورز بمانند چنین افتی ملاحظه نمی گردد * مثلاً نمرات خواندن ، دیکته و حساب کشاورزانی که می خواهند تغییر شغل بدهند در عرض ۲ سال به ترتیب ۸۱ و ۹۲ و ۲۲ نمره افت نشان می دهد * حال آنکه تفاضل نمرات مواد سه گانه کشاورزانیکه می خواهند تغییر شغل دهند در سال ۱۳۵۰ و ۱۳۵۲ در خواندن افزایش یافته و در دیکته و حساب نیز افت سواد بطور محسوسی کمتر است هرچند که

این افراد مسن تر از دسته ۶ اول می باشند (۳۲ سال در مقابل ۲۱ سال) افت نسبتاً زیادی که در سواد کشاورزان علاقمند به مهاجرت وجود دارد امریست که احتمالاً در اثر مفید نبودن آموزش کشاورزی و کاربرد نداشتن آن — لا اقل برای این دسته — بوجود آمده و یا آموزش نتوانسته در اثر بی میلی این نوآموزان ، بستگی آنها را به امر کشاورزی بیشتر کند و این میل به مهاجرت را در صورتیکه قبل از آموزش وجود داشته کاهش دهد یا از بین ببرد .

بنابراین قسمت اعظم اعتبارات و نیروی انسانی که برای باسواد کردن این دسته اختصاص یافته بود به هدر رفته و تقریباً هیچگونه بازده اقتصادی نداشته در صورتیکه دسته دوم که می خواهند در کار کشاورزی باقی بمانند ، احتمالاً در اثر علاقه به کار کشاورزی و یا ترس از تغییر وضعیت شغلی و موقعیت اجتماعی سعی کرده اند مطالب را بهتر درک کنند و با استفاده ای که از این مطالب در زندگی شغلی برده کمتر آنها را فراموش کرده اند به همین دلیل است که سطح نگهداری سواد آنها در مقایسه ، با دسته دیگر نسبتاً بالا است و احتمالاً مطالبی را که فراموش نموده اند کلماتی هستند که با توجه به نیازهای شغلی ، فردی و منطقه ای تهیه نشده و در زندگی اجتماعی و اقتصادی آنها کاربردی نداشته و طبیعتاً باید فراموش می شده و کلمات دیگری که مورد استفاده فراوان داشته اند جایگزین آنها می گردد .

تفسیر فوق همچنین از مقایسه نمرات مواد سه گانه فارغ التحصیلان پیکار در عرض دو سال ، و علاقه به ادامه تحصیل آنانکه می خواهند تغییر شغل دهند ، در مقایسه با دسته دیگر نیز بخوبی تأیید میگردد .

نمرات مواد سه گانه (خواندن ، دیکته ، حساب) آن دسته از فارغ التحصیلان پیکار که قصد تغییر شغل دارند نه تنها در عرض دو سال مورد مطالعه تنزل نکرده بلکه بر عکس نمرات آنها تکیه می خواهند کشاورز باشند افزایش هم یافته است به ویژه در خواندن (۱۳ نمره) ، در دیکته (۱۱ نمره) . این افزایش احتمالاً بخاطر احساس نیاز به آموزش بیشتر در شغل و محیط اجتماعی مورد علاقه می باشد . این نیاز آنها را وادار کرده بیشتر

بفکر توسعه سطح دانش خود باشند و در این راه کوشش کنند و شاید بهمین دلیل است که صد درصد این دسته از فارغ التحصیلان پیکار که قصد تغییر شغل دارند — همانند کشاورزانیکه با استفاده از برنامه کشاورزی عمومی طرح آموزش دیده اند و می خواهند تغییر شغل بدهند — علاقمند هستند در آینده به تحصیلات خود ادامه دهند یا هم اکنون با ادامه تحصیل مشغولند . امری که باز هم تأکیدی است به روش پیشنهادی در مورد انتخاب نوآموزان و مواد درسی آنها .

فصل چہارم

نتیجہ گیری

نتیجه گیری

از آنچه گذشت نتیجه می گیریم که بطور کلی در این مدت کوتاه (۲ یا ۳ سال) سطح نگهداری سواد افراد مورد مطالعه (آنهائیکه در امتحانات ۱۳۵۰ و ۱۳۵۲ و یا فقط در امتحانات ۱۳۵۲ شرکت کرده اند) نه تنها بالا نرفته بلکه پائین نیز آمده و افت کرده است .

افت سواد در نمرات ریاضیات ساده آندسته از فارغ التحصیلان طرح پیکار که فقط در امتحانات سال ۱۳۵۲ شرکت کرده در مقایسه با نمرات سال ۱۳۴۹ آنان که بوسیله دفتر طرح یا پیکار انجام شده بیشتر مشهود است .

این امر امکان بیسواد شدن را باد نظر گرفتن پائین بودن سطح نمرات و بالا بودن میزان پراکندگی نمرات و افزایش قابل توجه آن در عرض ۳ سال تشدید می کند .

این افت سواد در نمرات دیکته افراد مورد مطالعه بویژه فارغ التحصیلان — پیکار نیز بروشنی مشاهده میگردد .

جالب آنکه افت سواد فارغ التحصیلان طرح و پیکار چند ان تفاوت معنی داری با هم ندارند و نمیتوان گفت که روش انتخابی و ژرفا نگر تعلیم سواد توأم با حرفه که نقطه عطف آن مباحث مربوط به شغل سواد آموزان می باشد سطح دانائی شغلی آنها را توسعه داده و در افزایش سطح دانش آنها و نگهداری آموخته ها نیز موثر افتاده است .

از جانب دیگر تفاوت سطح نگهداری سواد کشاورزان فارغ التحصیل کلاسهای برنامه کشاورزی عمومی طرح با کارگرانیکه در اثر نقائص اجرایی طرح در این کلاسهای کشاورزی شرکت کرده و مباحثی در زمینه های کشاورزی که چند ان ارتباطی با زندگی آنها ندارد ، آموخته و از آن کلاسها فارغ التحصیل شده اند ناچیز است . به بیان دیگر با کمی تقریب می توان گفت که سواد کارگرانیکه با استفاده از برنامه کشاورزی عمومی آموزش دیده اند همانقدر افت کرده که سواد کشاورزان مورد مطالعه : کشاورزانیکه در زمینه های کشاورزی آموزش دیده و قاعدتاً از آن آموزش در زندگی اجتماعی و اقتصادی استفاده کرده اند .

مطلب اساسی دیگر که در اینجا باید گفته شود تمایل به تغییر شغل ۷۵ درصد از کشاورزانی است که دوره اول - دوم و سوم برنامه کشاورزی عمومی را با موفقیت به پایان رسانیده اند و قاعدتاً این آموزش می بایستی رابطه تولید را تقویت کند و باعث تحرك افقی آنها در جهت مثبت گردد نه آنکه موجبات تغییر شغل و مهاجرت آنها فراهم آورد . البته نسبت فارغ التحصیلان کلاسهای بیکار بایسواد ی که میل به تغییر شغل دارند نیز تقریباً بالاست (۷۸ درصد) ولی از آنجا که در روش - سواد آموزی همگانی و پنهانگر سود بخشی سواد چندان مطمح نظر نیست و در هنگام آموزش چندان توجهی به حرفه سواد آموز نمی شود بفرض آنکه این میل زائیده آموزش باشد امریست طبیعی و چندان قابل بحث و تعمق نیست همچنانکه میل به تغییر شغل کارگراییکه با استفاده از برنامه کشاورزی عمومی آموزش دیده اند منطقی جلوه می کند . میل به تغییر شغل و مهاجرت کشاورزان مورد مطالعه موجب می گردد که در سود بخش بودن این برنامه آموزشی پرخرج تامل و تردید کرد به فرض آنکه این میل به تغییر شغل زائیده آموزش نباشد و عوامل دیگری از قبیل سن ، ثابت نبودن یا کم بودن درآمد کشاورزی ، جاذبه شهرو فرار از قید و بند های سنتی و غیره آنرا بوجود آورده باشد . انتظار می رود که ۳ سال آموزش کشاورزی قاعدتاً آشنائی کشاورزان و علاقه آنها را بکار کشاورزی بطور محسوسی افزایش دهد و باعث افزایش تولید و درآمد فرد و در نتیجه تحرك افقی او گردد نه آنکه ۵۴ درصد کمی درآمد و ۳۴ درصد نیز مشکل بودن کار کشاورزی و یا خستگی از کار کشاورزی - کاری که در آن آموزش دیده و تجربه آموخته اند رابه عنوان عامل اصلی این تغییر شغل و مهاجرت ذکر کنند . بویژه آنکه افت سواد این دسته از کشاورزان علاقمند به مهاجرت نسبتاً زیاد است و بیشتر از افت سواد کشاورزانی است که نمی خواهند تغییر شغل بدهند . مثلاً در خواندن متن تفاضل نمرات سال ۵۲ این دسته از کشاورزان از نمرات سال ۱۳۵۰ آنان جمعاً ۸۱ نمره افت نشان می دهد در حالیکه نمرات کشاورزاییکه نمی خواهند تغییر شغل بدهند در خواندن متن نه تنها افت نکرده بلکه در عرض این دو سال ۱۳ نمره نیز افزایش یافته است .

باتوجه به اینکه پراکندگی نمرات این کشاورزان که مایل به تغییر شغل و مهاجرت هستند نسبتاً زیاد است احتمال اینکه اکثریت این افراد در آینده نزدیک کلیه مطالبی را که در کلاسهای دوره اول، دوم و سوم کشاورزی عمومی یاد گرفته اند فراموش کنند تقویت می شود. امریکه تردید در سود بخشی این برنامه سوادآموزی را بیشتر می کند در آن صورت دیگر نمی توان برنامه ریزی در این طرح را سرمایه گذاری عاقلانه ای بحساب آورد که بازده منطقی بر آن مترتب باشد. بنابراین برای آنکه سوادآموزی پرخرج توأم با حرفه در مناطق روستائی سود بخش باشد، در صورتیکه سیاست دولت تشویق روستائیان به مهاجرت نباشد باید در برنامه سوادآموزی - بزرگسالان تجدید نظر اساسی بعمل آید تا حتی المقدور علاوه بر جلوگیری از صرف هزینه های زائد و بی فائده و اتلاف نیروی انسانی تورم بیکاری در شهرها ایجاد نشود و بتوان از سوادآموزی به عنوان وسیله ای موثر در توسعه اقتصادی و اجتماعی استفاده کرد و آنرا سرمایه گذاری عاقلانه ای به حساب آورد.

برای ازمیان برداشتن عوامل عقب افتادگی و رسیدن به هدف فوق در مناطق کشاورزی باید پس از انجام مطالعات لازم بادر نظر گرفتن مکانیزه شدن کشاورزی و توسعه صنعت در منطقه و نیازهای آن به نیروی انسانی فعال، افراد انتخاب و تربیت شوند. بدین معنی که برای آن دسته از کشاورزان که خود علاقه به کشاورزی دارند و کمتر به تغییر وضعیت شغلی و موقعیت اجتماعی راغب هستند و در شرایط محیطی و امکانات شغلی و مالی آنها نیز این تمایل تایید می شود و مبین این است که در آینده باتوجه به مکانیزه شدن کشاورزی در شغل کشاورزی خواهند ماند و با احتمال قریب به یقین تغییر شغل نخواهند داد، بادر نظر گرفتن سن آنها، مدت زمانیکه می توانند بازده اقتصادی داشته باشند مراد درسی - پس از تشخیص نیازهای سوادآموزان در زمینه های شغل کشاورزی، زندگی فردی و محیط زیست و درجه اهمیت این نیازها و تطبیق آن با مدت زمان آموزش - تهیه و باین کشاورزان تعلیم داده شود. برای آن دسته از کشاورزان و کارگران روستائی که اکثراً در سنین پائین تر

از ۲۵ سال قرارداد دارند و خود مایل به تغییر شغل هستند و یا اینکه مکابیزه شدن کشاورزی این تغییر شغل و مهاجرت را ایجاب می‌کند، و سرانجام از کار کشاورزی خارج شده و به صنایع و خدمات روی می‌آورند، با توجه به آرمان شغلی آنها و — توسعه صنعت در منطقه برنامه آموزشی خاص تدوین و به موقع اجرا گذارده شود. • این دسته از روستائیان بنحوی باید انتخاب و تربیت شوند که قسمتی از نیازهای صنایع نوظهور یا توسعه یافته در منطقه را از نظر نیروی انسانی برآورده کنند تا ضمن کمک به توسعه صنعت و تغییر محیط اجتماعی از مهاجرت‌های بدون هدف و برنامه نیز جلوگیری شود. •

بامطالعه مقدماتی و انتخاب منطقی نوآموز و مواد درسی مناسب و اجرای صحیح برنامه سوادآموزی و انجام ارزشیابی‌های مستمر است که می‌توان از صرف هزینه‌های بی‌جا جلوگیری نموده و هزینه تحصیلی ظاهری را به هزینه واقعی نزدیک کرد و درچنین حالتی میتوان این طرح آموزشی را سود بخش دانست و با تقویت رابطه تولید و تحرك افقی که از آن منتج می‌گردد امیدوار بود که این آموزش سرمایه گذاری عاقلانه به حساب آید. • در آن صورت در اثر کاربرد داشتن آموزش و فایده اقتصادی آن فرد سعی می‌کند بامطالعه نشریات مفید بخصوص در — زمینه های شغلی و شرکت در کلاسهای کارآموزی و بازآموزی سطح دانش خود را توسعه دهد. • در نتیجه دیگر افت سواد مطرح نخواهد شد. •

فصل پنجم
ضمائم

رابطه بین سن فارغ التحصیلان و شغل اصلی آنها (طرح ادامه تحصیل می‌دهند)
(درصد)

شغل اصلی سن	کشاورز	کارگر	کارگر کشاورز	کارگر خانوادگی	کشاورز کارگر
۱۹-۱۵	—	—	۵۰	۱۰۰	—
۲۴-۲۰	۵۰	۶۷	—	—	—
۲۹-۲۵	۵۰	—	۵۰	—	—
۳۴-۳۰	—	۳۳	—	—	—
۳۹-۳۵	—	—	—	—	—
۴۰ سال و بیشتر	—	—	—	—	۱۰۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

رابطه بین سن فارغ التحصیلان و شغل اصلی آنها (طرح ادامه تحصیل نمیدهند)
(درصد)

[illegible]

ضمیمہ [۱] جلد اول

رابطہ بین سن فارغ التحصیلان و شغل اصلی آنها (پیکار)
(درس)

ادامہ تحصیل نمید ہند				ادامہ تحصیل مید ہند				شغل اصلی سن
کارگر کشاورز خانوادی	کارگر کشاورز	کارگر	کشاوری	کارگر کشاورز خانوادی	کارگر کشاورز	کارگر	کشاوری	
۱۲	—	—	—	۲۵	—	—	—	۱۴ سال و کمتر
۷۶	۷۱	۴۵	۲۵	۶۷	۱۰۰	۲۰	۳۳	۱۹—۱۵
۱۲	۲۹	۳۳	۲۵	۸	—	۶۰	۶۷	۲۴—۲۰
—	—	۱۱	۱۳	—	—	—	—	۲۹—۲۵
—	—	۳	۱۳	—	—	۲۰	—	۳۴—۳۰
—	—	۸	۱۲	—	—	—	—	۳۹—۳۵
—	—	—	۱۲	—	—	—	—	۴۰ سال و بیشتر
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

رابطه بین سن فارغ التحصیلان و ساعات کار در روز (طرح ادامه تحصیل میدهند)
(درصد)

سن	ساعات کار	۸-۹	۱۰-۱۱	۱۲-۱۳
۱۵-۱۹	۳۳	۶۷	—	—
۲۰-۲۴	۳۳	۳۳	—	—
۲۵-۲۹	۱۷	—	۵۰	—
۳۰-۳۴	۱۷	—	—	—
۳۵-۳۹	—	—	—	—
۴۰ سال و بیشتر	—	—	—	۵۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

رابطه بین سن فارغ التحصیلان و ساعات کار در روز (طرح ادامه تحصیل نمیدهند)
(در صد)

ساعات کار / سن	۷ ساعت و کمتر	۸-۹	۱۰-۱۱	۱۲-۱۳	۱۴ ساعت و بیشتر	هر وقت کار باشد
۱۹-۱۵	۴۴	۳۳	۵۵	—	۳۳	—
۲۴-۲۰	۳۱	۲۷	۲۱	—	۱۷	۱۰۰
۲۹-۲۵	—	۱۹	۱۴	۶۷	—	—
۳۴-۳۰	۱۹	۱۱	—	—	۱۷	—
۳۹-۳۵	—	۵	۷	—	۱۷	—
۴۰ سال و بیشتر	۶	۵	۳	۳۳	۱۶	—
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

رابطه بین سن فارغ التحصیلان و ساعات کار در روز (پیکار ادامه تحصیل میدهند)
(درصد)

سن	ساعات کار	۷ ساعت و کمتر	۸-۹	۱۰-۱۱	۱۲-۱۳
۱۴ سال و کمتر	—	—	۸	۳۳	—
۱۵-۱۹	۱۰۰	—	۵۹	۵۰	—
۲۰-۲۴	—	—	۳۳	۱۷	۵۰
۲۵-۲۹	—	—	—	—	—
۳۰-۳۴	—	—	—	—	۵۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

رابطه بین سن فارغ التحصیلان و ساعات کار در روز (پیکار ادامه تحصیل نمیدهند)
(درصد)

سن	ساعات کار	۷ ساعت و کمتر	۸-۹	۱۰-۱۱	۱۲-۱۳	۱۴ ساعت و بیشتر	میدان
۱۴ سال و کمتر	۱۳	—	۳	—	—	—	—
۱۵-۱۹	۶۰	۶۱	۵۹	۲۵	—	—	—
۲۰-۲۴	۱۳	۲۱	۲۸	۷۵	—	—	۱۰۰
۲۵-۲۹	۷	۹	۳	—	—	—	—
۳۰-۳۴	—	۶	—	—	—	—	—
۳۵-۳۹	۷	۳	۷	—	—	—	—
۴۰ سال و بیشتر	—	—	—	—	—	۱۰۰	—
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

رابطه بین ساعات کار در روز و شغل فارغ التحصیلان (درصد)

شغل ساعات کار		طرح				پیکار	
		ادامه تحصیل نمیدهند		ادامه تحصیل میکنند		ادامه تحصیل نمیدهند	
		کشاورز	کارگر	کشاورز	کارگر	کشاورز	کارگر
۷ ساعت و کمتر		—	—	۱۳	۲۱	—	۱۷
۸-۹		۵۰	۱۰	۳۳	۴۵	۶۰	۳۰
۱۰-۱۱		۳۰	—	۴۹	۱۹	۲۰	۴۵
۱۲-۱۳		۲۰	—	—	۶	۲۰	۴
۱۴ ساعت و بیشتر		—	—	۵	۷	—	۲
هروقت کار باشد		—	—	—	۲	—	—
نمیدانند		—	—	—	—	—	۲
جمع		۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

آیا همسر شما با سواد است (درصد)

شرح		طرح		پیکار
شرح		ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند
		۲۰	۲۳	۳۳
بلی		۲۲	۲۳	۳۳
خیر		۸۰	۷۷	۶۷
جمع		۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

د رصورتیکه همسر شما با سواد نیست علل درس نخواندن او چیست ؟
(درصد)

طرح		پیکار		علل درس نخواندن
ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل میدهند	
۵۰	۲۳	—	۶۱	گرفتاری خانوادگی
۵۰	۲۴	—	۳۳	کلاس نیست
—	۳	۴۴	—	پول ندارد
—	—	۵۵	—	درس خواندن گناه دارد
—	—	۱۱	۶	علاقه ندارد
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

آیا رادیو دارید ؟
(درصد)

شرح	طرح		پیکار	
	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند
بلی	۵۵	۶۳	۵۹	۵۴
خیر	۴۵	۳۷	۴۱	۴۶
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

در صورتیکه رادیو دارید چه برنامه های را بیشتر گوش میدهند ؟
(درصد)

نوع برنامه مورد علاقه		طرح		بیکار	
ادامه تحصیل	نمیدهند	ادامه تحصیل	نمیدهند	ادامه تحصیل	نمیدهند
۶۷	۷۰	۵۴	۸۰	اخبار	
۵۰	۳۸	۳۹	۳۸	داستان	
۵۰	۵۷	۳۹	۵۱	موسیقی	
۳۳	۳۳	۵۴	۳۱	د هقان و کارگران	
۱۷	۵	۲۳	۱۳	مذهبی	
—	۹	۲۳	—	برنامه صبحگاهی	
—	۵	—	۲	فرهنگ مرد و جنگ شب	
—	—	۸	—	سیرو سفر	
—	—	—	۲	جانی دالر	
—	—	—	۲	کودک	
—	—	—	۲	فوتبال	
—	—	—	۲	خانه و خانواده	
۳۳	۲۲	—	۱۱	تمام برنامه ها	

د صورت نداشتن رادیو غل بخریدن آن
(درصد)

پیکار		طرح		عامل نداشتن رادیو
ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل میدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل میدهند	
۳۰	۴۴	۵۰	۶۰	پول ندارد
۳۸	۵۶	۳۲	۴۰	رادیو حرام است و گناه دارد
۳	—	—	—	برادرش رادیو دارد
۲۲	۱۱	۱۸	—	علاقه ندارد
—	—	۹	—	وقت گوش کردن ندارد
۳	—	—	—	ضبط صوت دارد
۵	—	۳	—	بدون جواب

کلاسی که در حال حاضر در آن مشغول ادامه تحصیل هستید (در مورد کسانی که ادامه تحصیل
نمی دهند) (درصد)

پیکار	طرح	کلاسی که در آن درس می خوانند
۳۶	۳۶	دوم یونسکو
—	۴۷	" سوم
—	۳۷	" پنجم
۴۳	—	اول پیکار
۳۶	—	" دوم
۹	—	" سوم
۱۰۰	۱۰۰	جمع

* رابطه بین رشته مورد علاقه و علت انتخاب آن (طرح ادامه تحصیل میدهند)
(درصد)

د رشته مورد علاقه انتخاب آن	کشاورزی	فنی و مکانیکی	ریاضی	دینی	دروس دبستانی
با سواد شود	—	—	۲۵	—	۱۰۰
درآمد بیشتری پیشرفت	—	۶۷	۲۵	—	—
به کار او بستگی دارد	۵۰	۳۳	۲۵	—	—
مذهبی میباشد	—	—	—	۱۰۰	—
سایر علل	۵۰	—	۲۵	—	—
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

* : کلیه افراد یک در حال حاضر مشغول ادامه تحصیل می باشند نیز قصد دارند ادامه تحصیل بدهند .

رابطه بین رشته مورد علاقه و علت انتخاب آن (طرح ادامه تحصیل نمیدهند) *

(درصد)

رشته مورد علل علاقه انتخاب آن	کشاورزی	فنی و مکانیکی	ریاضی	دینی	دروس دبستانی	دکتر و مهندس	آرایشگری	انگلیسی	هرگز نشود
باسواد شود	—	۴	—	—	۷۰	—	—	۵۰	۷۱
درآمد بیشتر و پیشرفت	۵	۶۲	—	—	۲۰	—	۱۰۰	—	۲۹
علاقه دارد	۱۹	۱۷	۳۳	—	۵	۵۰	—	—	—
به کاراوستگی دارد	۷۶	۱۷	۶۷	—	۵	—	—	—	—
برای جامعه مفید باشد	—	—	—	—	—	۵۰	—	—	—
مذ هبی میباشد	—	—	—	۱۰۰	—	—	—	—	—
میخواهد با خارجی کار کند	—	—	—	—	—	—	—	۵۰	—
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

* از کلیه کسانی که ادامه تحصیل نمیدهند ۹۹ درصد قصد دارند ادامه تحصیل دهند و فقط ۱ نفر از آنها قصد ادامه تحصیل ندارد.

رابطه بین رشته مورد علاقه و علت انتخاب آن (پیکار، ادامه تحصیل می دهند) *

(درصد)

رشته مورد علاقه / علت انتخاب آن	کشاورزی	فنی و مکانیکی	دینی	دروس دبستانی	طبیعی	هر درسی بشود
باسواد شود	—	۲۵	—	۶۳	—	۱۰۰
درآمد بیشتر و شغل بهتر	—	۵۰	—	۲۵	—	—
به کار اوستگی دارد	۱۰۰	—	—	—	—	—
برای جامعه مفید باشد	—	۴۵	—	—	—	—
مذهبی می باشد	—	—	۱۰۰	—	—	—
دروس قبلی یادش نرود	—	—	—	۱۲	—	—
می خواهد دکنتر شود	—	—	—	—	۱۰۰	—
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

* ۹۵ درصد از فارغ التحصیلان پیکار که ادامه تحصیل می دهند در آینده نیز قصد ادامه تحصیل دارند و فقط ۵ درصد مایل نیستند ادامه تحصیل بدهند.

[illegible]

رابطه بین زندگی در شهر و روستا نسبت به تمایل به تغییر شغل
درصد

شرح	طرح		پیکار		جمع	
	تمایل به تغییر شغل دارد	تمایل به تغییر شغل ندارد	تمایل به تغییر شغل دارد	تمایل به تغییر شغل ندارد	تمایل به تغییر شغل دارد	تمایل به تغییر شغل ندارد
شهر	۴۶	۳۷	۵۵	۱۴	۵۱	۲۸
روستا	۵۴	۶۳	۴۵	۸۶	۴۹	۷۲
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

علل انتخاب شهر برای کسانی که ترجیح میدهند در شهر زندگی کنند
(درصد)

طرح		پیکار		علل انتخاب شهر
ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	
—	—	—	۱۴	آرامش بیشتر
۷۳	۵۷	۸۱	۸۶	امکانات و وسائل شهر بیشتر است
۵	—	۳	—	امنیت بیشتر
۲	—	۵	—	علاقه بشهر دارد
۲	—	۳	—	آزادی در شهر بیشتر است
۵	—	۵	—	در شهر هم میتوان کار کرد و هم درس خواند
۱۳	۲۹	—	—	آب و هوای بهتر
—	۱۴	—	—	کار در شهر است
—	—	۳	—	نمیداند
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

علل انتخاب روستا برای کسانی که ترجیح میدهند در ده زندگی کنند

درصد

طرح		پیکار		علل انتخاب روستا
ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	ادامه تحصیل نمیدهند	
۲۵	۲	—	۱۴	آرامش بیشتر
۲۵	۱۶	۱۳	۱۹	خرج زندگی در شهر زیاد است
۲۵	۱۱	۱۹	۷	آب و هوای بهتر
۲۵	۶۵	۵۶	۴۴	زندگی و کار او در ده است و عادت دارد
—	۲	۶	—	خطر ده کمتر است
—	۲	—	۲	در شهر گناه زیاد است
—	۲	—	—	چون بیسواد است نمیتواند بشهر برود
—	—	۶	—	میخواهد زراعت کند
—	—	—	۲	کار در شهر کم است
—	—	—	۱۲	بدون جواب
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

ضمیمه [۲] سؤالات امتحانی سالهای ۵۲-۱۳۴۹ طرح و پیکار

طرح بین المللی مبارزه با بیسوادى " اصفهان "
امتحان دیکته — خرداد ماه ۱۳۴۹

کد کلاس _____ نام _____ نام خانوادگی _____
نام پدر _____ محل تشکیل کلاس _____
دوره _____ سوم _____ برنامه _____ کشاورزی عمومی _____

درآمد و هزینه

در تهیه هر نوع محصول و تولید هر نوع جنس دو عامل مهم دخالت دارد ، یکی کار و دیگر سرمایه ، مثلاً برای تولید گندم باید علاوه بر آنکه برای کاشت و برداشت آن کارکنیم ، مبالغی هم پول برای خرید بذر و کود و آب و مزد کارگر بپردازیم .

طرح بین‌المللی مبارزه با بیسوادی اصفهان
قسمت بزرگسالان

خرداد ۱۳۴۹

سئوالات امتحان کلاسهای سوم کشاورزی

نام و نام خانوادگی نوسواد _____ نام پدر _____
محل کلاس _____ تاریخ امتحان _____ نام آموزگار _____
نام مصحح _____

مطالب را بدقت بخوانید و جواب سئوالات مربوطه را بنویسید :

۱- مشهدی صفر به شهر میرود تا برای خودش پیراهن و برای سالار کفش و برای عین‌الله اره و برای یارعلی شلوار بخرد *

الف - مشهدی صفر برای خودش از شهر چه می‌خرد ؟

ب - مشهدی صفر برای سالار چه می‌خرد ؟

ج - مشهدی صفر برای عین‌الله چه چیز می‌خرد ؟

د - مشهدی صفر برای یارعلی چه چیز می‌خرد ؟

۲- ده دویست خانوار دارد ، هر خانوار یا پنجاه تومان داده است یا باندازه پنجاه تومان مصالح داده است ، ده هزار تومان خرج حمام ده می‌شود *

الف - ده چند خانوار دارد ؟

ب - هر خانوار چند تومان داده است ؟

ج - هر خانوار اگر پول نداده است باندازه پنجاه تومان چه چیز داده است ؟

د - خرج حمام ده چقدر می‌شود ؟

۳- عین‌اله باقلای خود را به حسین‌آقای بارفروش پیش‌فروش میکند ، عین‌اله پانصد تومان می‌گیرد ، اسباب و اثاث می‌خرد و به دهه برمیگردد ، زمستان میگذرد باقلاها میرسند ، سه روز است که حسین‌آقای بارفروش هرروز يك کامیون باقلا به شهر میبرد . عین‌اله فکرمی‌کند حسین‌آقای بارفروش هزاروپانصد تومان باقلا فروخته است ، او فقط بمن پانصد تومان داده است هزار تومان استفاده برده است . این پول دسترنج من است

الف - عین‌اله باقلای خود را به چه کسی پیش‌فروش می‌کند ؟

ب - عین‌اله چند تومان بابت باقلا می‌گیرد ؟

ج - عین‌اله چه چیزی می‌خرد و به دهه برمیگردد ؟

د - حسین‌آقا در سه روز هر روز چه مقدار باقلا به شهر می‌برد

ه - حسین‌آقای بارفروش چند تومان باقلا فروخته است ؟

و - حسین‌آقا به عین‌اله فقط چند تومان داده است ؟

ز - حسین‌آقا چقدر استفاده برده است ؟

۴- همه مردان دهه در مدرسه جمع شده اند . آنها هشتاد و پنج نفرند ، همه آمده اند که ماهی یکصد و پنجاه ریال پس‌انداز کنند و شرکت تعاونی اعتبار درست کنند . آموزگار بر همت و اراده آنها آفرین می‌گوید ، خیراله می‌گوید :

باید دست به دست هم بدهیم و گره مشکل را باز کنیم .

الف - همه مردان دهه در کجا جمع شدند ؟

ب - آنها چند نفر بودند ؟

ج — آنها آماده اند که ماهی چقدر پس انداز کنند ؟

د — مردان ده به چه منظور پول خود را پس انداز می کنند ؟

ه — شرکت تعاونی سه رکن دارد • مجمع عمومی • هیأت مدیره • بازرسان
مجمع عمومی شرکتهای تعاونی سه قسم است : مجمع عمومی مؤسس — مجمع عمومی عادی
مجمع عمومی فوق العاده •
سه رکن شرکت تعاونی را بنویسید •

الف —

ب —

ج —

۶ — برای تصویب اساسنامه در اولین مجمع عمومی باید دست کم نصف اعضاء بعلاوه يك
نفر حاضر باشند • اساسنامه وقتی تصویب میشود که بیش از نصف افراد حاضر در جلسه
آنها قبول کنند و به آن رأی بدهند • وقتی که اکثریت تصمیمی گرفت همه اعضاء شرکت
چه موافق و چه مخالف باید آنها را اجرا کنند • مجمع عمومی عادی باید دست کم هر سال
يك بار تشکیل شود •

الف — در اولین مجمع عمومی برای تصویب اساسنامه چند نفر از اعضاء باید حاضر

باشند ؟

ب — برای تصویب اساسنامه چند نفر از افراد حاضر در جلسه باید آنها را قبول

کنند و به آن رأی بدهند ؟

ج — چه وقت همه اعضای شرکت چه موافق و چه مخالف تصمیمی را باید اجرا کنند ؟

د — کدام مجمع باید دست کم هر سال يك بار تشكيل شود ؟

۷ — اقتصاد علمي است كه به مامی آموزد چه كنیم تا عایدی بیشتری داشته باشیم این نکته روشن است كه همیشه هدف ما از كار كردن بدست آوردن محصول بیشتر و یا پول زیادتری است • برای بدست آوردن عایدی بیشتر باید در كار خود مهارت و تجربه داشته باشیم •

الف — علم اقتصاد به ما چه می آموزد ؟

ب — هدف ما از كار كردن چیست ؟

ج — برای بدست آوردن عایدی بیشتر باید در كار خود چه چیزهایی داشته باشیم ؟

۸ — مهمترین چیزی كه در تهیه برنامه كار باید مورد توجه قرار گیرد ، استفاده كامل و صحیح از وقت است • بسیاری از مردم آنطوری كه باید ارزش وقت را نمی دانند وقت برای همه كس پرازش است • هر قدر كسی در كار خود دانا تر و ماهر تر باشد ، ارزش وقتش هم بیشتر خواهد بود •

الف — مهمترین چیزی كه در تهیه برنامه كار باید مورد توجه قرار گیرد كدام است ؟

ب — بسیاری از مردم ارزش چه چیز را نمی دانند ؟

ج — وقت برای همه كس چگونه است ؟

د — چه كسی ارزش وقتش بیشتر خواهد بود ؟

۹ — همیشه صلاح در آنست که محصولاتی بکاریم که در کشت و کار آنها تجربه کافی داریم . در صورتی به کشت گیاهان تازه بپردازیم که یقین داشته باشیم هم کشت و کار آنها بصرفه است ، وهم خوب خریدار دارد . هنگام تهیه برنامه کارهای خود باید بوضع بازار توجه داشته باشیم . باید ببینیم چیزی که میخواهیم تولید کنیم آیا خوب بفروش میرسد یا نه ؟ در این مورد با کسانی که به وضع بازار واردند تماس بگیریم و با آنها مشورت نمائیم .

الف — صلاح در آنست که همیشه چه نوع محصولاتی بکاریم ؟

ب — در چه صورت باید به کشت تازه بپردازیم ؟

ج — هنگام تهیه برنامه کارهای خود باید به چه چیز توجه داشته باشیم ؟

د — چرا قبل از تولید باید با کسانی که به وضع بازار واردند تماس بگیریم ؟

- ۱- تاریخ ۴۹/۳/۱۴ را با حروف بنویسید .
- ۲- مبلغ ۱۲۴۵۶ ریال را با حروف بنویسید .
- ۳- حسن ۹۶ گوسفند داشت $\frac{1}{3}$ (ثلث) آنها را فروخت . چند تا گوسفند برای او باقی مانده است ؟
- ۴- شکل دو خط موازی و دو خط عمود را بکشید .
- ۵- علی ۵ هفته و ۵ روز در کارخانه کارکرد میتواند بگوئید چند روز کار کرده است ؟
- ۶- علی در مقابل ۵ روز کار ۱۵۰۰ ریال اجرت گرفت . بگوئید در مقابل ۱۲ روز کار چند ریال مزد می گیرد ؟
- ۷- در ازای فرش ۵ متر و پهنای آن سه متر است این فرش چند متر مربع است ؟
- ۸- اگر فاصله حقیقی اصفهان تا ریز ۵۰ کیلومتر باشد و بر روی نقشه جغرافیائی این فاصله ۵ سانتی متر باشد مقیاس نقشه چه اندازه است ؟

کمیته ملی پیکار با بیسوادی استان اصفهان

(امتحان نوبت سوم کلاسهای دوم پیکار شماره ۱)

جوانی به خدمت پیغمبر (ص) رسید و گفت یا رسول الله من علاقه زیادی به جهاد و شرکت در جنگ دارم . دلم می خواهد که در رکاب شما و همراه برادران دینی به جنگ با کافران بروم . چند سال پیش درده ما اسهال خونی پیدا شد ، این بیماری در مدت کوتاهی چندین نفر را کشت ، من خیلی نگران شدم و به سپاهیان بهداشت خبر دادم ؟

حساب :

$$۸۶ \times ۶ =$$

$$۱۴ \times ۷ =$$

$$۳۵ \times ۸ =$$

$$۲۹ \times ۹ =$$

$$۶۴ \div ۷ =$$

$$۵۳ \div ۸ =$$

$$۱۴ \div ۲ =$$

$$۲۵ \div ۵ =$$

۳ من چند چارک است ؟

یک من چند گرم است ؟

یک هفته چند ساعت است ؟

۵۰ سهر چند مقال است ؟

کمیته ملی پیکار با بیسوادی استان اصفهان

(امتحان نوبت سوم کلاسهای دوم پیکار شماره ۴)

خواجہ شمس الدین محمد حافظ یکی از شاعران بزرگ ایران است — از سعدی دو کتاب یکی بنام بوستان و دیگری بنام گلستان برای ما بیا دگر مانده است . بوستان او سراسر پراز لطف و زیبایی و شعرهای اخلاقی است — ابوالقاسم فردوسی از همان کودکی به کسب دانش پرداخت و به خواندن داستانها و تاریخ ایران علاقه بسیار داشت — عشق او به ایران و داستانهای شاهنشاهی ایران و زبان فارسی تا به آن اندازه بود که تاریخ ایران را به شعر درآورد .

حساب :

$$9 \times 6 =$$

$$53 \times 4 =$$

$$32 \times 4 =$$

$$5 \times 8 =$$

$$64 \div 2 =$$

$$75 \div 5 =$$

$$16 \div 3 =$$

$$35 \div 4 =$$

پنج من را به کیلو بنویسید — دو من چند چارک است ؟ یک ساعت چند دقیقه است ؟ فصل تابستان چند ماه دارد — اسم ماههای آنرا بنویسید . یک من چند سیر است ؟ یک شبانه روز چند ساعت است ؟

۱ — از یک جعبه پرتقال که ۶۵ عدد دارد ۳۷ عدد آنرا فروختیم هر عدد به ۶ ریال ، پول فروش پرتقال ما را حساب کنید و معلوم کنید چند عدد پرتقال دگر مانده است ؟

کمیته ملی پیکار با بیسوادی استان اصفهان

(امتحان نوبت سوم کلاسهای دوم پیکار با بیسوادی شماره ۵)

در جوانی دانش آموختن و در پیری بکار بردن — اگر ثروتمند باشی از دانش به شهرت میرسی —
کم کم هوا سرد شد برگ درختان زرد شد کوه و صحرار ابرف گرفت و دانه ها زیر برف ماند — داستانهای
شاهنامه فردوسی به مادرش شهادت و مردانگی و میهن پرستی و فداکاری در راه وطن می دهد — سعدی
ابتداء در شیراز و بعد در بغداد به تحصیل پرداخت — سفر کردن را بسیار دوست می داشت و به
بیشتر کشورهای اسلامی سفر کرد — عاقبت به شیراز بازگشت *

حساب :

$$\begin{array}{cccc} ۸ \times ۵ = & ۹ \times ۶ = & ۴۵ \times ۳ = & ۴۳ \times ۲ = \\ ۹۶ \div ۴ = & ۷۵ \div ۶ = & ۷۵ \div ۵ = & ۴۳ \div ۳ = \end{array}$$

دو کیلو گرم چند گرم است ؟ سه چارک چند سیر است ؟ یکمن چند کیلو گرم است ؟
فصل زمستان چند ماه است ؟ اسامی آنها را بنویسید — دو دقیقه چند ثانیه است ؟
۱ — شخصی يك دفعه ۵ متر پارچه خرید متری ۶۷ ريال و يك دفعه ۹ متر خرید متری ۳۴ ريال
معلوم کنید چند ريال پول داده است ؟

ضمیمه [۳] سئوالات امتحانی سالهای ۵۲-۱۳۵۰ طرح و پیکار

آزمایش خواهند : مربوط به امتحان فارغ التحصیلان سال دوم یکبار و سوم طرح تعلیم سواد تمام افراد

میه با در استان اصفهان که یکی از مهمترین استانهای ایران می باشد
زندگی می کنیم . کشاورزان این استان اکثراً برنج ، گندم ، چغندر قند
و سبزیجات کشت می کنند . کارخانه قند محصولات چغندر قند
کشاورزان را می خرد و به آنها پول یا اعتبار می دهد .

در مرکز و سایر شهرهای بزرگ این استان اکثر مردم در کارخانه ها
و ادارات به انجام کار اشتغال دارند . دولت ایران تقریباً
در همه جا برای با سواد کردن بچه ها مدرسه تأسیس کرده است
و همچنین برای راهنمایی و در صورت لزوم کمک به
روستائیان سپاهیان دانش ، بهداشت و ترویج را به دهات
مختلف اعزام داشته است .

روستائیان عزیز به کمک سپاهیان دانش خواهند توانست
خواندن و نوشتن را بیاموزند . سپاهیان بهداشت و ترویج نیز که به
روستاها اعزام گردیده اند از هیچگونه کُلی به روستائیان دریغ نمی نمایند.

دولت همواره کوشش می‌کند برای مبارزه با آفات نباتی، گروه‌های مختلفی به دهات اعزام دارد تا طریقه صحیح مبارزه با آفات را به کشاورزان بیاموزند. شرکت‌های تعاونی با کمک بانک اعتبارات کشاورزی به کشاورزان وام‌های مناسب پرداخت می‌نماید.

بنابراین کشاورزان بخاطر احتیاج مبرم به پول مجبور نخواهند بود محصولات خود را قبل از موقع با قیمت بسیار ارزان بفروشند.

در اثر برف و باران خاک‌های مناسب کشاورزی مناطق کوهستانی به دریاها ریخته می‌شود.

درخت کاری و ایجاد جنگل در نقاط مختلف علاوه بر مزایای عریضه‌ای که دارد از حرکت خاک نیز جلوگیری می‌کند.

دیگتنه

اردیبهشت ماه ۱۳۵۰

(برای کسانی که دوم پیکارو سوم طرح را با موفقیت پایان رسانیده اند)

کشاورزان هرشب خسته از مزارع خود مراجعت می کنند • برای تشکیل شرکت تعاونی دورهم جمع شده ، رئیس و هیئت مدیره شرکت را انتخاب میکنند • آنها میخواهند برای فروش محصولاتشان بهترین شرایط را داشته باشند تا بتوانند سود منصفانه ای ببرند • همچنین برای بهتر کردن محصولات کشاورزی از — بذرها و کودهای مناسب استفاده میکنند و سموم مختلف را برای دفع آفات بکار میبرند •

قسمت الف - ر - ۲

دستور کار:

اعداد زیر را برحسب علامت با هم جمع ، از هم تفریق ، درهم ضرب و یا برهم تقسیم کنید و جواب صحیح هریک از سئوالات را از میان چهار جوابی که پس از هر سؤال داده شد ، است پیدا کنید و در داخل مربع مربوطه به جواب صحیح علامت (×) بگذارید .

$$0 \times 12 =$$

مثال

جواب \square ۶ \square ۱۲ \square ۲ \square ۶۰

جواب صحیح ۱۲ است که در داخل مربع سمت راست آن علامت × میگذاریم .

$$40 + 12 =$$

الف :

\square ۵۲ \square ۱۲ \square ۷۲ \square ۶۰

$$120 + 90 =$$

ب :

\square ۲۱۰ \square ۲۱۵ \square ۲۲۰ \square ۲۶۵

$$764 + 126 =$$

پ :

\square ۶۱۴ \square ۸۱۴ \square ۸۴۴ \square ۶۴۰

$$4706 + 5063 =$$

ت :

\square ۱۳۱۶ \square ۷۴۶۹ \square ۷۲۰۹ \square ۷۳۱۹

$$75 + 01 + 32 + 39 =$$

:ت

۱۹۶ □

۶۰۶ □

۶۱۶ □

۶۶۶ □

$$70 - 21 =$$

:ج

۸۱ □

۴۶ □

۳۹ □

۴۰ □

$$703 - 07 =$$

:ج

۰۹۷ □

۶۱۴ □

۰۴۷ □

۶۰۳ □

$$803 - 671 =$$

:ج

۶۱۸ □

۴۷۸ □

۰۷۸ □

۰۸۸ □

$$7811 - 6039 =$$

:خ

۹۴۳ □

۸۳۳ □

۸۱۲ □

۹۱۳ □

$$3760 - 1297 =$$

:د

۱۳۰۸ □

۳۳۱۸ □

۳۶۶۷ □

۳۶۶۸ □

$$0 \times 9 =$$

:ز

۳۷ □

۰۰ □

۴۶ □

۴۰ □

$$8 \times 17 =$$

:ر

۶۱۱ □

۱۶۸ □

۱۳۱ □

۱۶۶ □

$٢٣ \times ١٢ =$

ز :

$٢٤٦ \square$

$٢٣٠ \square$

$٢٥٦ \square$

$٢٧٦ \square$

$٧ \times ٢٣٥ =$

ز :

$١٦٤٥ \square$

$٨٩٤ \square$

$١٢٥٦ \square$

$١٤٥٠ \square$

$٤٥ \times ١٥٢ =$

س :

$٤٩١٤ \square$

$٦٧٣٠ \square$

$٦٨٤٠ \square$

$٥٨٢٠ \square$

$٨ \div ٢ =$

ش :

$٦ \square$

$٤ \square$

$٨ \square$

$٢ \square$

$٣٩ : ٣ =$

س :

$١٥ \square$

$١٣ \square$

$١١ \square$

$١٠ \square$

$٤٨ : ١٢ =$

ض :

$١٢ \square$

$٣ \square$

$٥ \square$

$٤ \square$

$١٣٥ : ٤٥ =$

ط :

$٦ \square$

$٤ \square$

$٣ \square$

$٢ \square$

$٦٣٠ : ٣٠ =$

ظ :

$٢١ \square$

$٢٠ \square$

$١٨ \square$

$١٦ \square$

$\frac{٣}{٧} + \frac{٦}{٧} =$

ع :

$\frac{١٨}{٤٩} \square$

$\frac{٩}{٧} \square$

$\frac{٩}{١٤} \square$

$\frac{٦٢}{٤٩} \square$

$$\frac{۴}{۷} + \frac{۵}{۸} =$$

غ :

$$\frac{۶۷}{۵۶} \square$$

$$\frac{۹}{۸} \square$$

$$\frac{۲۵}{۵۶} \square$$

$$\frac{۵۶}{۶۷} \square$$

ف : این کسر را به صورت اعتباری حساب کنید و جواب صحیح را از میان جوابهای داده شده

پیدا کنید و در داخل مربع مربوطه علامت بگذارید .

$$\frac{۳}{۵} =$$

$$۰/۵ \square \quad ۰/۷ \square \quad ۰/۲ \square \quad ۰/۶ \square$$

ق : اگر ۵ درصد باغی ۴۰ جریب باشد ، میتوانید بگوئید تمام این باغ چند جریب است ؟

$$۷۵۰ \square \quad ۸۰۰ \square \quad ۵۰۰ \square \quad ۱۶۰ \square$$

تست — ت — ث — ۲

دستورکار :

این مساله ها را بدون استفاده از قلم و کاغذ در ذهن خود حل کنید و در داخل مربع مربوطه به جواب صحیح علامت \times بگذارید .

۱— مردی چهار بسته سیگار داشت و دو بسته دیگر نیز خرید . حالا چند بسته سیگار دارد ؟

۴ ۵ ۶ ۸

۲— مشهدی حسن ۱۸ خروار گندم داشت ۲۴۰ کیلوگرم آن را فروخت . حالا چند کیلوگرم گندم دارد ؟

۵۱۶۰ ۷۱۰۰ ۹۵۰۰ ۵۲۷۰

۳— اگر قیمت سه هکتار زمین ۱۵۰۰ ریال باشد ، قیمت یک هکتار زمین چقدر است ؟

۱۵۰ ۷۵۰ ۵۰۰ ۴۵۰

۴— مشهدی تقی شیرفروش ۲۵۰ لیتر شیر را از قرار لیتری ۵ ریال خرید ، ۱۱۰ لیتر آنرا از قرار لیتری ۶ ریال فروخت ، اگر بقیه شیر را لیتری ۵ ریال بفروشد می تواند بگوئید مشهدی تقی چند ریال سود برده است ؟

۷۶۰ ۱۱۰ ۱۲۵۰ ۵۰۰

۵— سید محمد ۳۵ تن تبریز برنج خرید از قرار هر ۴ کیلو ۱۲۰ ریال ، می تواند بگوئید سید محمد جمعاً چند ریال برنج خریده است ؟

۳۱۵۰ ۱۰۵ ۱۲۵۰ ۱۰۵۰

۶- کارگری ۳۱ روز عادی و ۲ روز تعطیل کار کرده است و جمعاً ۳۱۵ تومان حقوق دریافت کرد ، اگر در روزهای تعطیل دو برابر روزهای عادی حقوق بگیرد می تواند بگوئید روزی چند ریال مزد می گیرد .

۸۰	۱۱۰	۹۰	۸
----	-----	----	---

۷- اگر دو نفر در ۲۰ ساعت ۵ متر مربع قالی ببافند ، ۸ نفر در ۳۵ ساعت چند متر مربع قالی می بافند ؟

۳۵	۲۰	۵۵	۱۶۰
----	----	----	-----

۸- کد خدا علی ۴ هکتار زمین خرید ۱۰ جریب آنرا به خواهرش فروخت هر هکتار ۵۰۰۰ تومان و $\frac{۲}{۳}$ بقیه را گندم کاشت . اگر بخواهد بقیه زمین را بین دو پسرش تقسیم کند می تواند بگوئید به هریک چند جریب زمین می رسد ؟

۱۰۵	۵۰	۳۰	۱۰
-----	----	----	----

ضمیمہ [۴] پر مشتمل

دانشگاه تهران
دانشکده علوم اجتماعی و تعاون
موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی
پرسشنامه

مربوط به فارغ التحصیلان کلاسهای پیکار با بیسوادی و طرح تعلیم سواد توام با حرفه
نام :

نام خانوادگی : نام پدر : سن :

۱- شغل اصلی شما چیست ؟ کشاورز کارگر کشاورز کارگر
مشاغل دیگر

الف - اگر کشاورز هستید

۱- چند جریب زمین بطور مستقل کشت می کنید ؟ جریب

۲- چند جریب زمین با همکاری دیگران کشت می کنید ؟ جریب

۳- وضع مالکیت زمین مزروعی شما چگونه است ؟

ملکی جریب ، مشاع جریب ، اجاره جریب

نوع دیگر جریب

۴- میزان درآمد شما در یکسال گذشته چقدر بوده است ؟

الف : از محل کشاورزی تومان

ب : از منابع دیگر تومان (نوع کار توضیح داده شود)

۵- اگر دریافت بیکاری فصلی فعالیت دارید نوع آنرا قید فرمائید .

الف : نوع فعالیت

ب : میزان درآمد به تومان

۶ — بطور متوسط چند ساعت در روز کار می‌کنید ؟ _____

۷ — برای شخم زدن زمین از چه وسائلی استفاده می‌کنید ؟ _____

۸ — برای خرم کردن محصولات از چه وسائلی استفاده می‌کنید ؟ _____

۹ — برای درو کردن محصولات از چه وسائلی استفاده می‌کنید ؟ _____

۱۰ — در صورت استفاده از کود شیمیائی نوع آنرا بیان فرمائید .

نوع محصول	کود
نوع محصول	کود
نوع محصول	کود

۱) - نوع و میزان محصول سه سال اخیر خود را قید فرمائید .

نوع محصول	۵۹ (۳ سال قبل)			۵۰ (۲ سال قبل)			۵۱ (۱ سال قبل)		
	نوع محصول	مقدار زین زیر گشت	مقدار محصول بخروار	ارزش محصول به تومان	نوع محصول	مقدار زین زیر گشت	مقدار محصول بخروار	ارزش محصول به تومان	نوع محصول
ردیف									
۱									
۲									
۳									
۴									
۵									

۱۲- ۵ نوع از مهمترین محصولات آن منطقه را قید فرمائید .

ب : اگر کارگريها کارگر کشاورز هستيد يا مشاغل ديگر داريد :

۱- نوع کار شما چیست ؟ _____

۲- در کجا کار می کنید ؟ _____

۳- بطور متوسط چند ساعت در روز کار می کنید ؟ _____

۴- در يك هفته چند تومان حقوق می گیرید ؟ _____

۵- در صورتی که منبع درآمد دیگری دارید نوع کار و مبلغی را که از آن محل دریافت می کنید ذکر فرمائید .

الف : نوع کار

ب : میزان درآمد

۶- کارفرما چه امتیازی برای فارغ التحصیلان کلاسهای مبارزه با بیسوادی قائل می شود ؟

الف : از لحاظ درآمد

ب : از لحاظ نوع کار

۲- وضعیت ازدواج : متاهل مجرد همسر طلاق داده

۳- اگر متاهل هستید

الف : چند سال است که ازدواج کرده اید ؟ _____

ب : تعداد فرزندان خود را ذکر فرمائید . _____

دختر ۶ سال و کمتر دختر ۷ سال و بیشتر

پسر ۶ سال و کمتر پسر ۷ سال و بیشتر

جدول محصلین

ردیف	جنس	سن	کلاسی که در حال حاضر در آن مشغول تحصیل هستید	فرزندانی که ترک تحصیل کرده اند	
				آخرین مدرک تحصیلی	سال ترک تحصیل
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					

۳- آیا فرزندان شما آزاد هستند در هر رشته ای که دوست دارند تحصیل نمایند ؟

پسر : بلی خیر

دختر : بلی خیر

۴- آیا فرزندان شما در ادامه تحصیل مختارند ؟

پسر : بلی خیر

دختر : بلی خیر

۵- چه شغلی را برای فرزندانتان آرزو می کنید ؟

پسر :

دختر :

۶- آیا فرزندان شما در انتخاب همسر آزاد هستند ؟

پسر : بلی خیر

دختر : بلی خیر

۷- آیا همسر شما با سواد است ؟ بلی خیر

در صورت بلی آخرین مدرک تحصیلی او را قید فرمائید .

تحصیلات قدیم پیکار سواد و حرفه تصدیق ششم ابتدائی

اگر با سواد نیست چرا درس نمی خواند ؟

۸- آیا روزنامه یا کتابی برای خواندن می خرید ؟

در سه ماهه اخیر چه کتابهایی یا روزنامه هایی خوانده اید ؟

۹- آیا رادیو دارید ؟ بلی خیر

در صورت بلی معمولاً چه برنامه هایی را گوش می دهید به ترتیب اهمیت ذکر

فرمائید .

در صورتیکه رادیو ندارید چرا تا بحال نخریده اید ؟

۱۰- آیا ادامه تحصیل می دهید ؟ بلی خیر

اگر بلی کلاس چند هستید ؟

اگر خیر چرا ؟

۱۱- آیا قصد ادامه تحصیل دارید ؟ بلی خیر

الف : چه درسی را می خواهید بخوانید ؟

ب : چرا ؟

۱۲- آیا در طی ۳ سال گذشته شغل خود را عوض کرده اید ؟ بلی خیر

۱۳- آیا مایلید شغل خود را عوض کنید ؟ بلی خیر

الف : چرا ؟

ب : چه شغلی را ترجیح می‌دهید ؟ _____
 در صورت بلی
 ج : در کجا می‌خواهید کار کنید ؟ _____

۱۴ - زندگی در شهر را ترجیح می‌دهید یا رده را ؟ شهر _____ ده _____
 چرا ؟ _____

۱۵ - چه مدت در کلاسهای سوادآموزی شرکت کرده اید ؟ *

دوره اول ماه

دوره دوم ماه

دوره سوم ماه

دوره های دیگر ماه

* در صورتیکه فارغ التحصیل کلاس پیکار می‌باشد و مدت کم‌تر از ۱۲ ماه بود باید توضیح دهد که چگونه حق شرکت در امتحانات سوادآموزی را داشته است .
 دوره دوم در صورتیکه فارغ التحصیل کلاسهای طرح می‌باشد و مدت تحصیل او کم‌تر از ۱۸ ماه بوده باید توضیح دهد که چگونه حق شرکت در امتحانات دوره سوم را داشته است .

نام و نام خانوادگی پرسشگر

تاریخ مصاحبه

کد : ص / ۰۵ / — / — / ۳

